БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 96 (327)
15 МАЙ ЯКШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа давлатлари Варшава кенгашининг якунловчи ахбороти (1-нчи бет).

Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартноманинг имзоланиши (1-нчи бет).

Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Шартнома (1-нчи бет).

Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартнома қатнашчилари бўлган давлатлар қуролли кучларининг бирлашган қўмондонлигини тузиш тўғрисида (1-нчи бет).

Совет Иттифоқи ва Югославия вакилларининг бўладиган учрашуви тўғрисида (2-нчи бет).

Жонажон Ватанимиз ва бахтли ҳаётимизни куйлаймиз Қ. Маҳкамова. — Халқ талантларини тарбиялашга кўпроқ э'тибор берайлик (2-нчи бет).

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози дала ишларини намунали ўтказмоқда (3-нчи бет).

В. М. Молотов Варшавадан Венага жўнаб кетди (4-нчи бет).

Совет ҳукуматининг таклифи тўғрисида четэл матбуотида баён қилинган фикрлар (4-нчи бет).

Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа давлатлари Варшава кенгашининг

ЯКУНЛОВЧИ АХБОРОТИ

1955 йил 11 майдан 14 майгача Варшавада Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа давлатлари — Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикасининг иккинчи Кенгаши бўлиб ўтди.

Варшава Кенгашида мазкур давлатларнинг қуйидаги вакиллари қатнашдилар:

Албания Халқ Республикасидан — Албания Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси **Мехмет Шеху** (Делегация бошлиғи), Албания Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари ва Миллий мудофаа министри, генерал-лейтенант **Бекир Балуку**, Албания Халқ Республикаси Ташқи ишлар министри **Бехар Штюла;**

Болгария Халқ Республикасидан — Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси **Вилко Червенков** (Делегация бошлиғи). Болгария Халқ Республикаси Мудофаа министри, армия генерали **Петр Панчевский,** Болгария Халқ Республикаси Ташқи ишлар министри **Минчо Нейчев;**

Венгрия Халқ Республикасидан — Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси **Андраш Хегедюш** (Делегация бошлиғи). Венгрия Халқ Республикаси Миллий мудофаа министри, генерал-полковник **Иштван Бата,** Венгрия Халқ Республикаси Ташқи ишлар министри **Янош Болдоцки,** Венгрия Халқ Республикаси Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари **Эндре Шик,** Венгрия Халқ Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси **Лайош Драгош;**

Германия Демократик Республикасидан — Германия Демократик Республикасининг Бош Министри **Отто Гротеволь** (Делегация бошлиғи), Германия Демократик Республикаси Бош Министрининг Ўринбосари **Вальтер Ульбрихт,** Германия Демократик Республикаси Бош Министрининг Ўринбосари ва Ички ишлар министри **Вилли Штоф,** Германия Демократик Республикаси Бош Министрининг Ўринбосари ва Ташқи ишлар министри доктор **Лотар Больц,** Германия Демократик Республикаси Бош Министрининг Ўринбосари **Отто Нушке,** Германия Демократик Республикаси Бош Министрининг Ўринбосари доктор **Ганс Лох,** Германия Демократик Республикаси Қишлоқ ва ўрмон хўжалиги министри **Ганс Рейхельт,** Германия Демократик Республикаси Ички ишлар министрининг ўринбосари, генерал-лейтенант **Гейнц Гофман,** Германия Демократик Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси **Стефан Гейман;**

Польша Халқ Республикасидан — Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси **Юзеф Циранкевич** (Делегация бошлиғи), Польша Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари ва Миллий мудофаа министри, Польша Маршали **Константин Рокоссовский,** Польша Халқ Республикаси Ташқи ишлар министри **Станислав Скшешевский,** Польша Халқ Республикаси Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосари **Мариан Нашковский;**

Руминия Халқ Республикасидан — Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси **Георге Георгиу-Деж** (Делегация бошлиғи), Руминия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари ва Қуролли Кучлар министри армия генерали **Эмиль Боднараш,** Руминия Халқ Республикаси Ташқи ишлар Министри **Симион Бугич,** Руминия Халқ Республикаси Қуролли Кучлар Бош Штабининг Бошлиғи, генерал-лейтенант **Ион Тутовяну,** Руминия Халқ Республикаси Ташқи ишлар Министрининг Биринчи Ўринбосари **Григоре Преотяса,** Руминия Халқ Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси **Марин Флоря Ионеску;**

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан — СССР Министлар Советининг Раиси **Н. А. Булганин** (Делегация бошлиғи), СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари ва Ташқи Ишлар Министри **В. М. Молотов,** СССР Мудофаа Министри, Совет Иттифоқи Маршали **Г. К. Жуков,** Совет Иттифоқи Маршали **И. С. Конев,** РСФСР Министрлар Советининг Раиси **А. М. Пузанов,** Украина ССР Министрлар Советининг Раиси **Н. Т. Кальченко,** Белоруссия ССР Министрлар Советининг Раиси **К. Т. Мазуров,** Латвия ССР Министрлар Советининг Раиси **В. Т. Лацис,** Литва ССР Министрлар Советининг Раиси **М. А. Гедвилас,** Эстония ССР Министрлар Советининг Раиси **А. А. Мюрисеп,** СССР Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосари **В. А. Зорин,** СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси **П. К. Пономаренко;**

Чехословакия Республикасидан — Чехословакия Республикасининг Бош Министри **Вильям Широкий** (Делегация бошлиғи), Чехословакия Республикаси Бош Министрининг Биринчи Ўринбосари ва Миллий мудофаа министри, армия генерали **Алексей Чепичка,** Чехословакия Республикаси Ташқи ишлар министри **Вацлав Давид.**

Кенгашда **Хитой Халқ Республикаси**нинг Вакили — Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши Бош Министрининг Ўринбосари ва Мудофаа министри **Пин Дэ-хуай** ҳам кузатучи сифатида иштирок этди.

Варшава кенгашининг қатнашчилари Париж битимларининг ратификация қилинганлиги муносабати блан халқаро вазиятда юз берган ўзгаришларни ҳартомонлама муҳокама қилдилар ҳамда ремилитаризация қилинаётган Ғарбий Германияни Шимолий Атлантик блокига қўшган ҳолда ва унинг иштироки блан тузиладиган «Ғарбий Европа иттифоқи» тариқасида янги ҳарбий гуруҳ тузишни кўзда тутучи Париж битимларининг ратификация қилинганлиги янги уруш хавфини кучайтиради ва тинчликсевар давлатларнинг миллий хавфсизлигига таҳдид туғдиради, деб та'кидладилар.

Кенгашда қатнашган давлатлар ўз хавфсизликларини та'минлаш учун ва Европада тинчликни сақлаш манфаатларини кўзлаб, зарур чоралар кўришга қарор қилдилар.

Варшава кенгашида қатнашган давлатлар шу мақсадда Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Шартнома туздилар.

Шунингдек Кенгашда Шартномада қатнашучи давлатлар қуролли кучларининг Бирлашган Қўмондонлигини тузиш тўғрисида ҳам қарор қабул қилинди.

Кенгаш тинчлик, демократия ва социализм лагеридаги қардош халқлар ўртасидаги самимий дўстлик ва ҳамкорлик ифодаси бўлган тўла якдиллик вазиятида ўтди.

Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартноманинг имзоланиши

1955 йил 14 майда соат 10 да Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг биносида Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, Чехословакия Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартномани имзолаш маросими бўлди.

Шартномани имзоладилар:

Албания Халқ Республикаси Халқ Мажлиси Президиумининг ваколати блан **М. ШЕХУ.**

Болгария Халқ Республикаси Халқ Мажлиси Президиумининг ваколати блан **В. ЧЕРВЕНКОВ.**

Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг ваколати блан **А. ХЕГЕДЮШ.**

Германия Демократик Республикаси Президентининг ваколати блан **О. ГРОТЕВОЛЬ.**

Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг ваколати блан **Ю. ЦИРАНКЕВИЧ.**

Руминия Халқ Республикаси Буюк Миллат Мажлиси Президиумининг ваколати блан **Г. ГЕОРГИУ-ДЕЖ.**

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг ваколати блан **Н. БУЛГАНИН.**

Чехословакия Республикаси Президентининг ваколати блан **В. ШИРОКИЙ.**

Германия Демократик Республикаси делегациясининг бошлиғи **О. Гротеволь** Шартномани имзолаш вақтида Германия Демократик Республикаси Ҳукумати номидан қуйидаги Декларация блан сўзга чиқди:

«Шартноманинг мақсади Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлашдан иборат эканлигини э'тиборга олиб, Германия Демократик Республикаси Ҳукумати Шартномани герман халқининг Германиянинг тинч ва демократик асосда қайта бирлаштирилишига интилишида унга кўрсатилган катта мадад деб билади, Германия Демократик Республикаси Германияни тинчликсеварлик ва демократик негизларда бирлаштириш ишини аввалгидек ўзининг асосий вазифаси деб ва бутун герман халқининг вазифаси деб ҳисоблайди, шу сабабли у, Германиянинг бирлигини тиклашни тезлаштиришга ҳартомонлама ёрдамлашади. Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги ушбу Шартномани имзолашда Германия Демократик Республикаси Ҳукумати шунга асосланадики, бирлаштирилган Германия бирлаштирилмасдан олдин Германиянинг у ёки бу қисми томонидан қабул қилинган тегишли ҳарбий-сиёсий шартномалар ва битимларнинг мажбуриятларидан ҳоли бўлади».

Германия Демократик Республикаси Ҳукуматининг мазкур Декларацияси тўла равишда тушунилиб кутиб олинди ва Кенгаш томонидан ма'лумотга олинди.

Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши Бош министрининг Ўринбосари ва Мудофаа Министри **Пин Дэ-хуай** Хитой Халқ Республикаси Ҳукумати номидан сўзга чиқиб, қуйидаги баёнотни берди:

«Қадрли ўртоқлар,

Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа мамлакатларининг Варшава кенгаши уч кун зўр бериб ишлагандан кейин тарихий аҳамиятга эга бўлган муваффақиятларга эришди. Хитой халқи жаҳоннинг тинчликсевар барча халқлари блан бирликда Кенгашни эришган катта муваффақиятлари блан қизғин суратда қутлайди.

Варшава Кенгашининг натижалари Кенгаш қатнашчиларининг Европада тинчликни ва хавфсизликни қаттиқ туриб сақлаб қолишга қат'ий бел боғлаганликларини яна бир марта кўрсатди; улар Совет Иттифоқи бошчилигидаги тинчлик, демократия ва социализм лагерининг жипслашганлигини ва кучини ҳам намойиш қилдилар. Бу шундай қат'ият ва шундай кучдирки, бу қат'ият ва куч блан ҳисоблашмаслик мумкин эмас.

Тинчликни ва хавфсизликни ҳимоя қилишнинг Кенгашда кўрсатиб берилган тўғри йўли бутун дун'ё халқларининг манфаатларига ҳамда истак-орзуларига тўла мос бўлиб тушади.

Хитой Халқ Республикасининг ҳукумати Варшава Кенгашида қабул қилинган қарорлар тинчлик ишига қўшилган катта ҳиссадир, деб ҳисоблайди, чунки бу қарорлар Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлашнинг ғоят муҳим тадбири бўлибгина қолмасдан, шу блан бирга, Осиёда тинчликка ва хавфсизликка ҳам анча катта та'сир кўрсатади.

Хитой Халқ Республикаси Ҳукуматининг топшириғи блан мен шуни айтаманки, Хитой ҳукумати ва унинг олти юз миллионли халқи Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида ҳозиргина имзоланган Шартномага тўла равишда қўшилади ва уни қўллаб-қувватлайди. Биз ишонамизки, бу Кенгашнинг муваффақиятлари тинчликсевар мамлакатлар ва халқларнинг янада жипслашувига ёрдам беради ва Европада ҳам, бутун дун'ёда ҳам тинчлик ва хавфсизлик ишининг мустаҳкамланишига кўп жиҳатдан кўмаклашади».

Кенгаш қатнашчилари Хитой Халқ Республикаси вакилининг бу баёнотини мамнуният блан қабул қилдилар.

Правардида Польша Халқ Республикаси ҳукумати номидан Министрлар Советининг Раиси **Юзеф Циранкевич** сўзга чиқди.

Шартномани имзолаш вақтида Кенгаш қатнашчилари бўлган давлатлар делегацияларининг ҳамма а'золари ва Хитой Халқ Республикасининг вакили ҳозир бўлдилар.

Шунингдек Польша бирлашган ишчилар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари **Болеслав Берут** ва Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси **Александр Завадский,** Польша бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг а'золари ва Польша Халқ Республикаси ҳукуматининг а'золари ҳам ҳозир бўлдилар.

Шартноманинг тексти ва Шартнома қатнашчилари бўлган давлатлар қуролли кучларининг Бирлашган Қўмондонлигини тузиш тўғрисидаги ахборот қуйида э'лон қилинади.

Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида

ШАРТНОМА

Аҳдлашучи Томонлар,

Европада коллектив хавфсизлик системасини, я'ни Европадаги барча давлатларнинг ижтимоий ва давлат тузумидан қат'ий назар, уларнинг ҳаммаси иштирок қилишига асосланган ва Европада тинчликни та'минлаш манфаатлари йўлида уларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга имкон берадиган системани вужудга келтиришга ўзларининг интилаётганликларини яна та'кидлаб,

шу блан бирликда, қайта ҳарбийлаштирилаётган Ғарбий Германиянинг иштироки блан ва унинг Шимолий Атлантик блокига қўшиб олиниши блан «Ғарбий Европа иттифоқи» тариқасида янги ҳарбий гуруҳ вужудга келтиришни кўзда тутучи Париж битимларининг ратификация қилинганлиги натижасида Европада вужудга келган аҳволни, я'ни янги уруш хавфини кучайтирадиган ва тинчликсевар давлатларнинг миллий хавфсизлигига таҳдид туғдирадиган аҳволни ҳисобга олиб,

бундай шароитда Европанинг тинчликсевар давлатлари ўз хавфсизликларини та'минламоқ учун ва Европада тинчликни сақлаш манфаатларини кўзда тутиб, зарур чораларни кўришлари лозим, деган ишонч блан,

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг мақсадларига ва принципларига амал қилиб,

давлатларнинг мустақиллигини ва суверенитетини ҳурматлаш, шунингдек уларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларига мувофиқ, дўстликни, ҳамкорликни ва ўзаро ёрдамлашишни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш манфаатларини кўзлаб,

ушбу дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартномани тузишга қарор қилдилар ва ўзларининг вакиллари қилиб қуйидагиларни тайинладилар:

Албания Халқ Республикаси Халқ Мажлисининг Президиуми Албания Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Мехмет Шехуни,

Болгария Халқ Республикаси Халқ Мажлисининг Президиуми Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Вилко Червенковни,

Венгрия Халқ Республикасининг Президиуми — Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Андраш Хегедюшни,

Германия Демократик Республикасининг Президенти — Германия Демократик Республикасининг бош министри Отто Гротевольни,

Польша Халқ Республикасининг Давлат Кенгаши — Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Юзеф Циранкевични,

Руминия Халқ Республикаси Буюк Миллат Мажлисининг Президиуми — Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Георге Георгиу-Дежни,

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг Президиуми — ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Николай Александрович Булганинни,

Чехословакия Республикасининг Президенти — Чехословакия Республикасининг Бош Министри Вильям Широкийни

Ўз вакиллари қилиб тайинладилар,

улар лозим бўлган формада ва тўла тартибли деб топилган ваколатларини тақдим этиб, қуйидагиларга рози бўлдилар:

МОДДА 1

Аҳдлашучи Томонлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставига мувофиқ, ўзларининг халқаро муносабатларида куч ишлатиб дўқ қилишга ёки куч қўлланишга йўл қўймаслик ҳамда ўз ўрталаридаги халқаро низо'ларни халқаро тинчлик ва хавфсизликни таҳдид остига солмайдиган қилиб тинч воситалар блан ҳал қилиш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар.

МОДДА 2.

Аҳдлашучи Томонлар халқаро тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш мақсадидаги барча халқаро ҳаракатларда самимий ҳамкорлик руҳида қатнашишга ўзларининг тайёр эканликларини билдирадилар ва шу мақсадларни амалга оширишга ўз кучларини тўла равишда сарф қиладилар.

Шу блан бирга, Аҳдлашучи Томонлар қурол-яроғларни ёппасига камайтириш ҳамда атом, водород қуролларини ва ялпи қирғин қуролларининг бошқа турларини тақиқлаш йўлида, бу ишда ҳамкорлик қилишни истаган бошқа давлатлар блан келишиб, самарали чоралар кўрилишига ҳаракат қиладилар.

МОДДА 3.

Аҳдлашучи Томонлар халқаро тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, ўзларининг умумий манфаатларига дахлдор бўлган муҳим халқаро масалаларнинг ҳаммаси устида ўзаро маслаҳатлашиб турадилар.

Улар, Аҳдлашучи Томонлардан бирортасининг фикрича, Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг бирига, ёки бирнечасига қуролли ҳужум хавфи пайдо бўлган деб топилганида, биргалашиб мудофаа қилишни та'минлаш ҳамда тинчликни ва хавфсизликни сақлаб қолиш манфаатларини кўзлаб, ҳар сафар ҳечбир кечиктирмай ўзаро маслаҳатлашадилар.

МОДДА 4.

Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг бирига ёки бирнечасига Европада бирор давлат ёки давлатлар группаси томонидан қуролли ҳужум қилинган тақдирда, Шартнома қатнашчиси бўлган ҳарқайси давлат якка тартибда ёки коллектив бўлиб ўз-ўзини мудофаа қилиш ҳуқуқини амалга ошириш тартибида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 51-нчи моддасига мувофиқ, бундай ҳужумга учраган давлатга ёки давлатларга ўзи зарур топган воситаларнинг ҳаммасини, шу жумладан, қуролли кучларни ҳам қўлланиб, якка равишда ва Шартнома қатнашчилари бўлган бошқа давлатлар блан келишиб, дарҳол ёрдам кўрсатади. Шартнома қатнашчиси бўлган давлатлар халқаро тинчликни ва хавфсизликни тиклаш ва сақлаш мақсадида биргаликда кўрилиши зарур бўлган тадбирлар ҳақида дарҳол маслаҳатлашиб оладилар.

Ушбу модда асосида кўрилган тадбирлар ҳақида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг қоидаларига мувофиқ, Хавфсизлик Кенгашига хабар қилинади. Хавфсизлик Кенгаши халқаро тинчликни ва хавфсизликни тиклаш ва сақлаш учун зарур бўлган чораларни кўриши бланоқ бу тадбирлар тўхтатилади.

МОДДА 5.

Аҳдлашучи Томонлар ўз қуролли кучларининг Бирлашган Қўмондонлигини тузишга рози бўлдилар ва биргаликда белгиланган принциплар асосида ҳаракат қилучи бу Қўмондонлик ихтиёрига Томонлар ўртасида бўлган битимга кўра, ўз қуролли кучларини ажратиб берадилар. Шунингдек улар ўз халқларининг тинч меҳнатини қўриқламоқ, ўз чегаралари ва территорияларининг дахлсизлигини гарантияламоқ ва эҳтимол тутилган агрессиядан ҳимоя қилишни та'минламоқ учун ўз мудофаа қобилиятларини мустаҳкамлаш йўлида зарур бўлган бошқа тадбирларни ҳам бамаслаҳат кўрадилар.

МОДДА 6.

Шартнома қатнашчилари бўлган давлатлар ўртасида ушбу Шартномада кўзда тутилаётган маслаҳатлашувларни ўтказиш мақсадида ва ушбу Шартномани амалга ошириш муносабати блан пайдо бўладиган масалаларни кўриб чиқмоқ учун сиёсий маслаҳат комитети тузилади, бу сиёсий маслаҳат комитети Шартнома қатнашчиси бўлган ҳарқайси давлатнинг Ҳукумат а'зосидан ёки алоҳида тайинланган бошқа вакилдан иборат бўлади.

Комитет зарур бўлиб қолган тақдирда ёрдамчи органлар тузиши мумкин.

МОДДА 7.

Аҳдлашучи Томонлар ушбу Шартнома мақсадларига зид келадиган мақсадларни ўз олдига қўйган бирор коалицияда ёки иттифоқда қатнашмаслик ва ҳечқандай битимлар тузмаслик мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар.

Аҳдлашучи Томонлар, амалдаги халқаро шартномалар юзасидан ўз зиммаларида бўлган мажбуриятлар ушбу Шартнома қоидаларига зид эмас, деб айтадилар.

МОДДА 8.

Аҳдлашучи Томонлар айтадиларки, улар ўз мустақилликларини ва суверенитетларини ўзаро ҳурматлаш ва бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик принципларига амал қилиб, ўз ўрталаридаги иқтисодий ва маданий алоқаларни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш мақсадида дўстлик ва ҳамкорлик руҳида ҳаракат қиладилар.

МОДДА 9.

Ушбу Шартномада қатнашиш йўли блан тинчликни ва халқлар хавфсизлигини та'минлаш мақсадида тинчликсевар давлатларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга ёрдамлашишга ўзларининг тайёр эканликларини билдирган бошқа давлатларнинг қўшилишлари учун, уларнинг ижтимоий ва давлат тузумидан қат'ий назар, ушбу Шартнома очиқдир. Бундай қўшилиш Польша Халқ Республикаси ҳукуматига шу қўшилиш тўғрисидаги ҳужжат сақлаш учун топширилгандан кейин Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг розилиги блан кучга киради.

МОДДА 10.

Ушбу Шартнома ратификация қилиниши шарт, ратификация ёрлиқлари эса Польша Халқ Республикаси ҳукуматига сақлаш учун топширилади.

Шартнома ратификация қилинганлиги тўғрисидаги ёрлиқлар сақлаш учун топширилган кунда Шартнома кучга киради. Польша Халқ Республикаси ҳукумати ҳарқайси ратификация ёрлиғининг сақлаш учун топширилганлиги тўғрисида Шартнома қатнашчиси бўлган бошқа давлатларга ахборот бериб туради.

МОДДА 11.

Ушбу Шартнома йигирма йил мобайнида ўз кучини сақлайди. Шу муддат ўтмасдан бир йил олдин Шартноманинг денонсация қилинганлиги тўғрисида Польша Халқ Республикаси ҳукуматига баёнот топширмаган Аҳдлашучи Томон учун бу Шартнома кейинги 10 йил мобайнида ўз кучида қолаверади.

Европада коллектив хавфсизлик системаси вужудга келтирилган ва шу мақсад блан коллектив хавфсизлик тўғрисида Умумевропа Шартномаси тузилган тақдирда (Аҳдлашучи Томонлар бунга тинмай интиладилар) ушбу Шартнома Умумевропа Шартномаси кучга кирган кундан бошлаб ўз кучини йўқотади.

Варшавада 1955 йил 14 майда рус, поляк, чех ва немис тилларида бир нусхада тузилди, ҳамма текстлар ҳам баббаравар кучга эгадир. Ушбу Шартноманинг тасдиқланган копиялари Польша Халқ Республикаси ҳукумати томонидан Шартноманинг бошқа ҳамма қатнашчиларига юборилади.

Буни тасдиқлаб, вакиллар ушбу Шартномани имзоладилар ва унга ўз печатьларини босдилар.

Албания Халқ Республикаси Халқ Мажлиси Президиумининг ваколати блан МЕХМЕТ ШЕХУ.

Болгария Халқ Республикаси Халқ Мажлиси Президиумининг ваколати блан ВИЛКО ЧЕРВЕНКОВ.

Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг ваколати блан ХЕГЕДЮШ АНДРАШ.

Германия Демократик Республикаси Президентининг ваколати блан ОТТО ГРОТЕВОЛЬ.

Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг ваколати блан ЮЗЕФ ЦИРАНКЕВИЧ.

Руминия Халқ Республикаси Буюк Миллат Мажлиси Президиумининг ваколати блан ГЕОРГЕ ГЕОРГИУ-ДЕЖ.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг ваколати блан НИКОЛАЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ БУЛГАНИН.

Чехословакия Республикаси Президентининг ваколати блан ВИЛЬЯМ ШИРОКИЙ.

Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартнома қатнашчилари бўлган давлатлар қуролли кучларининг Бирлашган Қўмондонлигини тузиш тўғрисида

Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикаси ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисидаги Шартномага мувофиқ, Шартнома қатнашчиси бўлган давлатлар қуролли кучларнинг Бирлашган Қўмондонлигини тузиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Шу қарорда кўзда тутилишича, Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга ва Бирлашган Қуролли Кучларини ташкил этишга тааллуқли умумий масалалар Сиёсий Маслаҳат Комитети кўриб чиқиши тегиш бўлган масалалар бўлиб, бу Сиёсий Маслаҳат Комитети тегишли қарорлар қабул қилади.

Шартномани имзолаган давлатлар томонидан ажратилган Бирлашган Қуролли Кучларнинг Бош қўмондони қилиб Совет Иттифоқи маршали **И. С. Конев** тайинланди.

Бирлашган Қуролли Кучлар Бош қўмондонининг ўринбосарлари қилиб Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг мудофаа министрлари ёки бошқа ҳарбий раҳбарлари тайинланадилар, уларга Шартнома қатнашчилари бўлган ҳарқайси давлат томонидан Бирлашган Қуролли Кучлари составига ажратилган қуролли кучларга қўмондонлик қилиш вазифаси юкланади.

Бирлашган Қўмондонлик қуролли кучларига тааллуқли тадбирларда Германия Демократик Республикасининг қатнашуви ҳақидаги масала кейинроқ кўриб чиқилади.

Бирлашган Қуролли Кучлар Бош Қўмондонлиги ҳузурида Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг Бирлашган Қуролли Кучлари Штаби тузилади, бу Штаб составига Шартнома қатнашчилари бўлган давлатлар Генерал штабларининг доимий вакиллари киритилади.

Штабнинг турар жойи — **Москва шаҳридир.**

Бирлашган Қуролли Кучлар Шартнома қатнашчилари бўлган давлатларнинг территориясида шу давлатлар ўртасидаги келишувга кўра, ўзаро мудофаа эҳтиёжларига мувофиқ жойлаштирилади.

Совет Иттифоқи ва Югославия вакилларининг бўладиган учрашуви тўғрисида

Иккала томоннинг истагига кўра, ҳар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада яхшилаш мақсадида ва тинчликни мустаҳкамлаш мақсадида, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати блан Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукумати ўз вакилларининг энг юксак даражада учрашуви тўғрисида бамаслаҳат бир фикрга келдилар ва шу мақсад блан делегациялар тайинладилар:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи делегацияси қуйидаги составдан иборат: СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси ва КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян, СССР Олий Совети Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссиясининг Раиси, КПСС Марказий Комитетининг а'зоси ва «Правда» газетасининг бош редактори Д. Т. Шепилов, СССР Ташқи ишлар министрининг Биринчи ўринбосари А. А. Громико ва СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин.

Югославия Федератив Халқ Республикаси делегацияси қуйидаги составдан иборат: Югославия Федератив Халқ Республикасининг президенти Иосип Броз-Тито, Иттифоқ Ижроия Вечеси Раисининг ўринбосарлари Э. Кардель, А. Ранкович, С. Букманович-Темпо, Ташқи ишлар бўйича давлат секретари К. Попович, Иттифоқ Ижроия Вечесининг а'зоси М. Тодорович ва Ташқи ишлар бўйича давлат секретарининг ўринбосари В. Мичунович.

Учрашув Белградда 1955 йил май ойининг охирида бўлади.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг пленуми

13 майда тинчлик тарафдорларининг Бутуниттифоқ V конференциясида сайланган тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг пленуми бўлди.

Пленум ташкилий масалаларни кўрди.

Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг раиси қилиб ўртоқ Н. С. Тихонов, комитет раисининг ўринбосарлари қилиб И. Г. Эренбург, З. А. Лебедева ўртоқлар, комитетнинг мас'ул секретари қилиб ўртоқ М. И. Котов сайланди.

Комитет президиуми составига В. Г. Блаженов, И. Е. Глушченко А. Е. Корнейчук, А. Н. Несмеянов, М. В. Нестеров, Н. В. Попова, С. К. Романовский, А. А. Сурков, А. А. Фадеев ўртоқлар ҳам сайланди.

(ТАСС).

ЯНГИ ЗАЕМГА ЁЗИЛИШ ЗУР МУВАФФАҚИЯТ БЛАН УТМОҚДА

Тинчлик ва фаровонлик заёми

СССР Министрлар Советининг янги Давлат заёми чиқариш тўғрисидаги қарори ҳақида Москва радиосидан берилган хабарни Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг студентлари, аспирантлари ва профессор-ўқитувчилар состави кўтаринки руҳ блан кутиб олдилар. Институтда янги Давлат заёми чиқарилишига бағишланиб, кўп кишилик йиғилиш бўлиб ўтди.

— Бу янги заём, — деди йиғилишда институт касаба союз комитетининг раиси В. М. Венгерский, — жонажон Ватанимиз қудратини янада ошириш ва мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш учун. кўпмиллатли совет халқининг фаровонлигини ошириш учун сарфланади.

Институт ўқитувчиси З. И. Преображенская йиғилиш қатнашчиларининг фикрини ифодалаб, бундай деди:

— Капиталистик мамлакатларда зўр бериб қуролланиш ва янги урушга тайёргарлик кўришга жуда кўплаб маблағлар сарф қилинаётган бир пайтда, Совет давлатининг бюджети тинч социалистик қурилишга қаратилгандир. Совет кишисининг давлатимизга қарз тариқасида берадиган ҳар бир сўми миллионлаб гектар қўриқ ерларни ўзлаштиришга, социалистик экономикамиз асосларининг асоси — оғир индустрияни тез сур'атлар блан юксалтиришга, қишлоқ хўжалигининг ҳамма тормоқларини кескин равишда ривожлантиришга сарфланади.

Йиғилишда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар СССР халқ хўжалигини ривожлантиришга қаратилган янги Давлат заёмига, тинчлик ва фаровонлик заёмига ёзилиш блан бирга, социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг турли соҳаларига кўплаб малакали кадрлар етказиб бериш учун курашажакларини изҳор қилдилар.

Йиғилишдан сўнг институт коллективи янги Давлат заёмига зўр уюшқоқлик блан ёзилди.

Ватанга чексиз муҳаббат намойиши

Ўртасарой районидаги Сталин номли колхоз а'золари Ҳукуматимизнинг халқ хўжалигини ривожлантириш янги Давлат заёми чиқариш тўғрисидаги қарорини зўр қониқиш блан кутиб олдилар. Бу хушхабар радио орқали эшиттирилиши бланоқ ҳамма бригадаларда йиғилишлар ўтказилди ва янги заёмга ёзилиш уюшқоқлик блан бошланиб кетди.

10-нчи бригаданинг звено бошлиғи Фозил Усмонов йиғилишда сўзга чиқиб бундай деди:

— Партия ва Ҳукуматимиз халқ бахт-саодати тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Буни яққол кўриб турибмиз. Янги заём Ватанимизнинг қудратини янада оширишга, турмушимизнинг бундан ҳам фаровон бўлишига хизмат қилади. Янги заёмга бирдамлик блан ёзилиб, улуғ коммунизм ишига ўз ҳиссамизни қўшамиз.

Йиғилиш охирида сўзга чиққан колхоз раиси ўртоқ Ҳайдаров бундай деди: — Давлатга берган маблағларимиз социалистик саноатни ва қишлоқ хўжаликни зўр бериб ривожлантиришга, партиямиз Марказий Комитети Пленум қарорларини тўла амалга оширишни та'минлашга, колхоз ишлаб чиқаришининг моддий техника базаси бўлган МТСларни янада мустаҳкамлашга сарфланажагини жуда яхши биламиз. Шунинг учун ҳам янги заёмга қувона-қувона ёзиламиз.

Йиғилиш тамом бўлиши бланоқ колхозчилар зўр қувонч блан худди бир кишидек бўлиб заёмга ёзилдилар.

И. ИБОДОВ.

Қибрай водопроводи ишга туширилди

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари ажойиб совға олдилар: Қибрай водопроводининг биринчи ишлабчиқариш об'ектлари ишга туширилди.

Янги водопровод қурилиши туфайли Тошкентни сув блан та'минлаш анча яхшиланади. Шаҳарнинг четка маҳаллаларида яшаётган аҳоли сув блан узлуксиз та'минланиб турадиган бўлади, маиший ва ишлабчиқариш эҳтиёжлари учун сув кўпроқ сарф қилинади.

Қурилиш ишларининг биринчи этапи тамомланганлиги муносабати блан 13 майда кўпкишилик митинг бўлди. Митингда қурувчилар, Тошкентдаги саноат корхоналари коллективларининг, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

Митингни Тошкент шаҳар Советининг раиси Х. И. Юсупова очди. Қибрай водопроводи қурилишининг бошлиғи Н. А. Леванидов, слесарьлар бригадасининг бошлиғи К. Н. Аббасов ва бошқалар нутқ сўзладилар.

Уларнинг ҳаммаси янги водопровод қурилиши партия ва ҳукуматнинг Ўзбекистон пойтахтини обод қилиш тўғрисидаги ғамхўрлигининг ёрқин ифодаси эканлигини айтдилар. Қурувчилар ўз сўзларида Қибрай водопроводининг ҳамма об'ектларини муддатидан илгари ишга тушириш учун социалистик мусобақани янада кенгайтириш мажбуриятини олдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова қурувчиларнинг катта группасига Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғини топширди. Янги қурилишнинг кўпгина қатнашчилари қимматли совғалар ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг ёрлиқлари блан мукофотландилар.

Х. И. Юсупова тантанали вазиятда лентани қирқади. Кучли электр насослар ишга тушади. Сўнгра бош вентиль очилади ва кристалдек тиниқ сув пўлат трубалар орқали Тошкентга оқабошлади.

(ЎзТАГ).

Суратда: Қибрай водопроводининг ишга туширилишига бағишланган митинг.
А. Палехов фотоси.

ЖОНАЖОН ВАТАНИМИЗ ВА БАХТЛИ ҲАЁТИМИЗНИ КУЙЛАЙМИЗ

Тошкент шаҳрининг кўпгина районларида Ашула байрамига тайёргарлик ишлари қизғин олиб борилди. Ҳарбир район меҳнаткашлари хор коллективларининг умумрайон машғулотлари муваффақиятли равишда ўтди. Суратда: Москва район бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг йиғма хор коллективи партия ҳақидаги қўшиқни ижро этмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Мирзачўлда Ашула байрами

Бугун серқуёш республикамизнинг шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб жонажон партиямизга, она-Ватанимизга битмас-туганмас меҳр-муҳаббат ва садоқат туйғулари блан тўлиб-тошган ашулалар баралла янграйди.

Мирзачўл шаҳар ва районининг ишчи ва хизматчилари, колхозчилари, мактаб ўқувчилари ҳам бугунги Ашула байрамига катта тайёргарлик кўрган ҳолда қатнашадилар.

Шаҳар ва район маданият бўлимлари традицион Ашула байрамини ҳарқачонгидай тантанали равишда ўтказиш мақсадида бирқанча тадбирларни амалга оширдилар. Бу йил ўтган йилдагига қараганда бирнеча марта кўп бадиий ҳаваскорлик тўгараклари Ашула байрамига жалб қилинди.

Бугун район марказидаги маданият ва истироҳат боғига минглаpча киши йиғилади. Улар бир ярим минг кишидан иборат бадиий ҳаваскорлар ижросида рус ва ўзбек совет композиторлари яратган энг яхши ашулаларни тинглайдилар.

Ашула байрами отоқли совет композитори В. Мураделининг «Доно партия шарафини куйлаймиз» қўшиғи блан бошланади. Бирлашган хор коллективлари Т. Содиқовнинг «Партия ҳақида қўшиқ», Д. Зокиров, Б. Гиенколарнинг «Москва жонажон», С. Юдаковнинг «Ўзбекистон», С. Валенков, В. Кинязятовларнинг «Как пойду я на быструю речку» қўшиқларини ижро этадилар. Бу ашулалар шаҳар маданият уйининг директори Е. Храбет дирижёрлигида шаҳарнинг 1, 2, 3-нчи мактаб ўқувчилари, маданият уйи ва район соғлиқни сақлаш бўлими ходимлари, қишлоқ хўжалигини механизациялаш мактабининг курсантлари, пахта заводи, 30-нчи автобазанинг ишчи ва хизматчилари, Ленин номли, Сталин номли, Ворошилов номли ва Василевский номли колхозларнинг а'золаридан иборат бўлган ҳаваскорлар коллективлари томонидан ижро этилади.

Ашула байрамида шаҳар маданият уйининг бадиий ҳаваскорлари тожик, ўзбек, рус ва татар рақсларини ижро этадилар. Коллектив а'золаридан Ф. Носирова, В. Зиновьевалар бу рақсларни ижро этишда бадиий маҳоратга эришганлар. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш мактабининг курсанти Каримов ва шаҳар кутубхонасининг ходими Сара Кудашевалар «Олтинкўл» музикали драмасидан дуэтлар ижро этадилар. Шаҳардаги 2-нчи мактаб ўқувчиси Б. Расулев ўтган йилдаги Ашула байрамида актив иштирок этиб, фахрий ёрлиқ олишга муяссар бўлган эди. У, бу йил ҳам Ашула байрамида ижро этиш учун Новиковнинг «Россия», Юдаковнинг «Ўзбекистон» қўшиқларини тайёрлади.

Республикамиз миқ'ёсида тантана блан ўтказиладиган Ашула байрамида мирзачўлликларнинг овози ҳам баралла янграйди.

У. ЖОНГИТОВ,
С. НУ'МОНОВ.

Севимли қўшиқлар—турмуш ҳамроҳимиз

Мамлакатимизда халқ талантларининг ижодий ўсишига катта шароитлар яратилган. Ҳарбир меҳнаткаш ўзи ишлаб турган корхона, муассасада ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг машғулотларига қатнашмоқда. Қўшиқ ишчининг ҳам, пахтакорнинг ҳам яқин йўлдоши, унинг ҳаётини безовчи, ундаги ижодий қобилиятларни жўш урдирувчи сан'атдир. Шунинг учун ҳам ҳарбир киши қўшиқни севади. Жонажон Ватанимизни, улуғ партиямизни, халқларимиз ўртасидаги мустаҳкам дўстликни улуғловчи қўшиқлар пахта далаларида, мартен печлари ёнида, шахта разрезларида янграмоқда.

В. И. Ленин номидаги металлургия заводимизда ташкил этилган ўртоқ Ойдинов раҳбарлигидаги бадиий ҳаваскорлик коллективининг 35 а'зоси ўзининг бой репертуари, ёқимли қўшиқлари блан завод ишчи, хизматчи, инженер-техник ходимларининг ҳурматига сазовор бўлиб келмоқда. Мен ҳам ана шу тўгаракка кириб, СССР халқларининг энг яхши қўшиқларни ўрганиб, концертларда қатнашиб келмоқдаман. Мен қисқа вақт ичида «Россия» «Куйлайман» қўшиқларини, украин халқ қўшиғи «Солнце низенько» озарбайжон халқ қўшиқларидан «Нозанин», Верднинг «Риголетто» операсидан герцог арияси ва бошқа кўпгина ашулаларни ўрганиб олдим. Бу қўшиқларни ўрганишимда бадиий раҳбаримиз ўртоқ Ойдинов ижодий ёрдам бериб келмоқда.

Бугун республикамизда ўтаётган Ашула байрами халқимиз ичидан етишиб чиқаётган минглаpча қобилиятли кишиларнинг ижодий кучларига кўрик кунидир. Мен ҳам минглаpча ҳаваскорларнинг бири сифатида Тошкент шаҳрида ўтказиладиган Ашула байрамида ўз сан'атимни намойиш қиламан.

Жўрабой ФАЁЗОВ,

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлугия заводи қуюв цехининг машинисти.

Қишлоқ ҳаваскорларининг тайёргарлиги

Қорасув район мактаб, корхоналаридан бу йил 650 дан ортиқ киши Ашула байрамига қатнашади. 10, 20, 16, 19, 11, 14, 8 ва 24-нчи мактабларнинг ўқувчилар коллективи, Свердлов номли колхоз ҳаваскорлари «Партия ҳақида қўшиқ». «Ўзбекистон жонажон», «Совет Иттифоқи Гимни», «Москва жонажон», «Ўзбекистон ССР Гимни» каби ашулаларни ва бошқа бирқанча халқ қўшиқларини муваффақиятли ижро этмоқдалар.

Ўзгариш қишлоқ советидаги 1-нчи ўрта мактаб ҳаваскорлик тўгарагининг қатнашчилари оммавий қўшиқлардан «Москва жонажон» қўшиғини, «Жаҳон демократик ёшлар гимни»ни ўрганиб олдилар. Ўқувчилардан Ҳаво Тошматова «Салом сенга Хоразмдан», «Теримчи қиз қўшиғи», Хатира Нурматова «Москва жонажон», «Бахт қуйида сайрайман», Ғайрат Билолов «Ўзбекистон жонажон» қўшиқларини зўр маҳорат блан айтмоқдалар.

Район ҳаваскорлик тўгаракларининг коллективлари Ашула байрамига тайёрлаган репертуарларини Свердлов номли, Калинин номли ва Максим Горький номли колхоз клубларида тамошабинларга кўрсатдилар ва улар янги ашулаларни қунт блан ўрганаётганликларини намойиш қилдилар. Район ҳаваскорлари бугун меҳнаткашларга ўз репертуарларидан ҳисоб берадилар, ўрганган янги программаларини меҳнаткашларга кўрсатдилар.

Қ. ҲИКМАТОВ,
Ф. РАҲИМОВ.

Халқ ижодиёти кўриги

Бугун республикамизда учинчи марта Ашула байрами ўтказилмоқда. Халқимиз томонидан севилган қўшиқ сан'атининг традицион байрами меҳнаткашларнинг ижодий қобилиятларини намойиш қилучи ва унинг ма'навий бойлигини кўрсатучи катта маданий ҳодисадир. Революциягача ўзбек халқи билмаган кўповозли хор айтиш сан'ати меҳнаткашлар ҳаётига тобора чуқурроқ сингиб бормоқда, оммавий музика ижодиётининг ажралмас қисми бўлиб қолмоқда. Ҳозир катта ютуқларни қўлга киритган хор коллективларининг сони тобора ошиб бормоқда. Бугун ўтказилаётган Ашула байрами халқнинг оммавий қўшиқлар ижодчиси эканлигини ҳам намойиш қилади. Шунинг учун ҳам бу ютуқларни мустаҳкамлашимиз, корхона, муассаса, колхоз, совхоз, МТСларда ўзбек хор коллективларининг сонини оширишимиз керак.

Мамлакатимиздаги қардош халқлар тажрибасига, биринчи навбатда рус қўшиқ маданияти тажрибаларига асосланиб ривожлантирилаётган ёш ўзбек хор сан'атини йил сайин мустаҳкамлашимиз ва ижро этиш маҳоратининг чўққилари сари интилишимиз зарур.

Бизнинг мақсадимиз Ашула байрамини хор ва музика коллективларининг ишларини кўрсатучи тадбиргагина эмас, балки уни ҳаваскор сан'аткорларнинг ижодий мусобақасига ва конкурсига айлантиришимиз керак. Уни ҳаваскорларимиз ижро этиш маҳоратлари блан, гўзал овозлари блан ва асарни талқин қилишдаги юксак сан'атлари блан мусобақалашадиган кўрикка айлантиришимиз керак.

Ижодий коллективларнинг иши Ашула байрамидан сўнг тўхтамаслиги керак. Қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш лозим. Келгуси йил бўладиган Ашула байрамида ашула сан'атимизнинг янги-янги ютуқлари блан халқимизни мамнун қилишимиз керак.

Ашула байрамларида ижрочиларнинг сони тобора ўсиб бормоқда. Бу қувончли ҳодисадир. Лекин биз, хор сан'ати халқимизнинг юксак талаблари даражасида ривожланмоқда, деб айтаолмаймиз. Ҳали хор коллективларининг сони кам. Кўп корхона, муассаса, колхоз, совхозларда хор коллективлари тузилмаган. Айрим жойларда бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг ишлари бўш олиб борилмоқда. Ўзбек хор коллективларининг сони ҳали кам. Янги ўзбек хор коллективларини тузишга маҳаллий партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари етарли э'тибор бермаётирлар. Ёшлар ўртасида тушунтириш ишлари олиб бориш, уларни хор, рақс, музика, драма коллективларига жалб этиш зарур. Айниқса. бу соҳада корхона, муассаса ва ўқув юртлари кўп бўлган Тошкент шаҳрида мунтазам иш олиб бориш, катта-катта хор коллективлари тузиш лозим.

Совет композиторларининг қўшиқлари ҳаваскорлик коллективларининг репертуаридан мустаҳкам ўрин олди. Лекин ўзбек композиторлари яратган қўшиқлар ҳали кам тарқалмоқда. Композиторлар халқ талантларининг концертларида кам бўладилар, хор коллективлари блан янги қўшиқлар яратиш устида иш олиб бормайдилар. Бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг репертуарини янги-янги қўшиқлар блан бойитиш ўзбек композиторларининг жонажон вазифаси бўлиши керак.

Бугун халқимизнинг Ватанни, жонажон партияни, тинчлик ва халқлар дўстлигини улуғловчи қўшиқлари янграйди. Коммунизм сари дадил қадамлар блан бораётган халқимиз озод, ғолибона қўшиқларини тараннум қилмоқда. Унинг гўзал қўшиқлари эркин парвоз қилади.

Мухтор АШРАФИЙ,

СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати, профессор, Ашула байрамининг бош дирижёри.

Халқ талантларини тарбиялашга кўпроқ э'тибор берайлик

Республикамизда, шу жумладан областимизда ҳар йили Ашула байрами ўтказиш ажойиб традиция бўлиб қолди. Бу байрам коммунизм қураётган ижодкор халқимизнинг булоқдек жўш уриб қайнаётган талантига кўрик бўлади. Ҳар йилги Ашула байрами халқимиз орасида минглаpча талантли ашулачилар, исте'додли музикантлар, моҳир раққосалар, қобилиятли артистлар бор эканлигини намойиш қилмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз халқнинг маданий эҳтиёжларини максимал даражада қондириш учун доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Республикамизда юзлаб маданият уйлари, ўнлаб маданият саройлари, минглаб ишчи, колхоз клублари, ўн минглаpча бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ишлаб турибди. Давлатимиз бу тўгаракларга маблағ ажратиб, меҳнаткашларнинг ўз ижодий қобилиятларини тарбиялашлари учун барча шароитни яратиб берган.

Ўтган йили бўлиб ўтган Ашула байрамида Тошкент области меҳнаткашларидан 550 коллективга уюшган 10 мингдан ортиқ киши, 100 мингдан ортиқ мактаб ўқувчиси иштирок этди. Бу йил эса Ашула байрамида қатнашаётган кишиларнинг сони 15000 га етди. Бугун ўтадиган Ашула байрами маҳорат ва қатнашучилар сони жиҳатидан ўтган йилдагига нисбатан юксак савияда бўлади. Тўгараклар, уларнинг раҳбарлари, хормейстер ва балетмейстерлар уч йилдан бери ўтаётган Ашула байрамида катта тажриба тўпладилар, ижрочилар ҳам кўп нарсани ўрганиб ўз маҳоратларини анча оширдилар, катта коллективларга бирлашиб, кўповозли хорларни айтаолиш сан'атини ўргандилар. Районларда Ашула байрамини ўтказучи комиссиялар ташкил этилиб, уларга партия, совет, комсомол ходимлари, сан'аткорлар жалб этилди.

Ашула байрами программасига кирган оммавий қўшиқларнинг нота ва текстлари кўп нусхада нашр этилиб, жойларга тарқатилди. Музикант ва балетмейстерлардан раҳбарлар тайинланиб область районларига юборилди. Уларнинг кўпчилиги ўз вазифаларини сидқидиллик блан бажариб, ҳаваскорларга ижодий ёрдам бермоқдалар. Айниқса Оҳангарон, Қорасув район ҳаваскорларига катта ижодий ёрдам бераётган М. Насимов, Евдокимов ўртоқларнинг хизматларини алоҳида қайд қилиш керак. Шунингдек, Бекобод шаҳар хор коллективларига бадиий раҳбарлик қилаётган ўртоқ Филициант ҳам намунали ишлаётир.

Бекобод шаҳридаги (Ашула байрамини ўтказучи шаҳар комиссиясининг раиси А. Рафиқов) корхона, муассаса, ўқув юрти ва мактаблардаги хор, музика, рақс, драма тўгаракларидаги машғулотлар мунтазам равишда, сифатли ўтказилди. 1800 кишилик умумшаҳар йиғма хорининг икки марта ўтказилган репитицияси яхши натижалар берди. Айниқса Фарҳод ГЭС, металлургия заводининг коллективлари яхши натижаларга эришди.

Чирчиқ шаҳрининг меҳнаткашлари (Ашула байрамини ўтказучи шаҳар комиссиясининг раиси ўртоқ Расинский) Ашула байрамига пухта тайёргарлик кўрдилар. Шаҳардаги 16 коллективга уюшган 3325 киши бугун ўз сан'атларини намойиш қиладилар. Шаҳардаги бадиий ҳаваскорларнинг хор, драма, балет, опера, музика тўгарагидаги машғулотлар айниқса яхши ташкил этилган.

Шаҳар хор коллективларининг икки марта умумшаҳар репитицияси бўлиб ўтди. Сталин номли электрохимия комбинати, «Средазхиммаш» заводи, иккинчи ўрта мактаб ҳаваскорлари айниқса яхши тайёргарлик кўрганликларини намойиш қилдилар.

Янгийўл, Ховос, Юқоричирчиқ районларидаги ҳаваскорлик тўгаракларининг сони йилдан-йилга ошиб бормоқда. Бу йил Янгийўл районидаги 33 коллективга бирлашган 750 га яқин киши, Ховос районидаги 77 тўгаракка уюшган 1600 дан ортиқ ҳаваскор Ашула байрами программасидаги қўшиқларни пухта ўрганиб олди, Юқоричирчиқ районидаги мактабларнинг тўрт мингга яқин ўқучиси Ашула байрамида иштирок этади.

Мирзачўл районининг колхоз, совхоз, муассаса ва мактабларида ташкил этилган 33 бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида бирярим минг киши совет композиторларининг оммавий қўшиқларини ва асарларини ўрганиб, Ашула байрамига катта тайёргарлик кўрдилар.

Бу йил қишлоқда бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ишини жонлантиришга катта аҳамият берилди. Кўп колхоз правленияларн бадиий ҳаваскорларнинг байрамга тайёрланишлари учун яхши шароитлар ва имкониятлар яратиб бердилар. Ўртасарой районидаги «Полярная звезда», Октябрь районидаги Каганович номли, Қорасув районидаги Свердлов номли колхозларнинг бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида жуда кўп қобилиятли кишилар тарбияланмоқдалар. Улардаги хор, миллий музика, рақс, драма тўгараклари ўз репертуарларини бойитиш устида қунт блан ишламоқдалар. «Полярная звезда» ва Каганович номли колхозлардаги ҳаваскорлардан тузилган концерт бригадаси махсус кийим ва чолғу асбоблари блан та'минланган.

Колхоз қишлоғида совет халқларининг қўшиқлари янграмоқда. Ҳаваскорлардан тузилган концерт бригадалари ижро этаётган рус, ўзбек, қозоқ қўшиқлари, украин, белорус рақслари, тожик, озарбайжон лапарлари колхозчилар томонидан зўр қизиқиш блан кутиб олинмоқда.

Ашула байрамини ўтказучи область комиссияси меҳнаткашлар орасидан етишаётган талантли ҳаваскор сан'аткорларнинг концерт программасини тузди. Программага мувофиқ Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг бадиий ҳаваскорлар коллективи балетмейстер Зияев постановка қилган «Колхозда дам олиш пайти» (Додахўжаев музикаси, Камтар сўзи) деган музикали монтажни, Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхози ҳаваскорларининг 90 кишилик коллективи «Ёшлар хори» (Пак Ин Дин музикаси, ше'рлар Ким Цин Сонники), 20 кишилик хореографик коллектив Пак Варсик ва Эм Сам Дин постановка қилган «Шолипоя» деган рақсни, Қорасув районидаги Свердлов номли колхознинг 8 кишилик хор коллективи композитор С. Юдаковнинг А. Мухтор ше'рига ёзган «Ўзбекистон» қўшиғини, колхозчилардан Алимов ва Азимов ўртоқлар «Нағора» рақсини, Йўлдошев ва Риқсиев ўртоқлар «Ҳануз» ашуласини ижро этадилар. Свердлов номли колхознинг 25 кишилик концерт бригадаси ўз репертуаридаги энг яхши ашула ва рақсларни ижро этади.

Область маданият уйининг ҳаваскорларидан К. Жалилова, Бекобод металлургия заводининг ишчиси Ж. Фаёзов янги ўрганган энг яхши қўшиқларини айтадилар.

Лекин халқ талантларини тарбиялаш ишида, Ашула байрамига тайёргарликда жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилди.

Аввало шуни айтиш керакки, область районларининг ҳаммаси хормейстерлар блан та'минланмаган. Республика Маданият министрлиги ҳузуридаги сан'ат ишлар бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Қориев) Тошкент областига ажратилган 16 бадиий раҳбардан 11 кишинигина юборган. Мирзачўл райони ва шаҳари, Бўка ва Пискент районларига бадиий раҳбар, хормейстерлар жуда кечикиб юборилди. Тайинланган раҳбарларнинг ба'зилари ўз вазифаларини садоқат блан бажармаётирлар. Сирдар'ё районига юборилган ўртоқ Шамшин (Навоий номли театрнинг концертмейстери) районда фақат бир мактабда бўлиб, ҳаваскорларга ҳечқандай ижодий ёрдам кўрсатмай қайтиб келган. Калинин районига ёрдам кўрсатиш учун бириктилган ўртоқ Каприелова (Ҳамза номли музика мактабининг ўқитучиси) ҳечқандай иш қилмаган.

Ба'зи район маданият бўлимларида область маданият бўлими юборган методик кўрсатмалар жойларга тарқатилмай қолиб кетган. Гулистон районига методик хат янги ашула текстлари юборилишига қарамай ўтган йилги қўшиқлар тайёрланган.

Республика халқ ижоди уйи (директори И. Аҳмедов) методик қўлланмаларни ўз вақтида ишлаб чиқмаган ва тўгаракларга етарли ижодий ёрдам бермаётир.

Кўп жойларда ташкил этилган тўгараклар Ашула байрами ўтгач, тарқалиб кетади. Бунга мутлақо йўл қўйиш мумкин эмас. Чунки тўгаракларни тобора мустаҳкамлаш, ҳаваскорларни қунт блан тарбиялаш зарур. Бу йил ёзда бадиий ҳаваскорларнинг Бутуниттифоқ кўриги ўтказилади. Бунинг учун мавжуд тўгаракларда ишни давом эттириш зарур. Ҳали кўп тўгараклар керакли материаллар, чолғу асбоблари, кийимлар блан та'минланмаган. Маҳаллий партия. совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг муҳим вазифаси — бадиий ҳаваскорлик тўгаракларига ғамхўрликни кучайтиришда ва сан'атни севучи меҳнаткашларимизнинг талантларини руёбга чиқариш учун қулай шароитларни яратиб беришда жонбозлик кўрсатишдан иборатдир.

Қ. МАҲКАМОВА,

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари, Ашула байрамини ўтказучи область комиссиясининг раиси.

Оққўрғон районидаги „Ленинобод“ колхози дала ишларини намунали ўтказмоқда

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозида ғўза парвариши тез ва юқори сифатли ўтказилмоқда. Суратда: биринчи бригаданинг далаларида ғўза узунасига ва кўндалангига культивация қилинмоқда. Олдинги қаторда универсалчи П. Тошхўжаев.

В. Салов фотоси.

Механизаторлар аҳди

Бу йил барча механизаторлар олдига янги вазифалар, я'ни пахтадан мўл ҳосил етиштиришда қишлоқ хўжалик машиналаридан янада яхшироқ фойдаланиш, шу блан ғўза парвариши сифатини яхшилаш, колхозчиларнинг қўл меҳнатини кескин енгиллаштириш вазифаси қўйилди. Бу мураккаб ва мас'улиятли вазифани бажаришда биз механизаторлардан янада жиддийроқ ишлаш талаб этилади. Чунки эндиликда ҳарбир механизатор мўл ҳосил учун курашда ҳал қилучи фигура бўлиб қолган. Бизнинг кундалик ҳаракатимиз дала ишларини агротехника қоидалари асосида ўз вақтида ўтказишга асосланмоғи лозим.

Бизнинг трактор бригадамиз механизаторлари бу вазифаларни шараф блан бажариш учун астойдил курашмоқдалар. Биз хизмат қилаётган «Ленинобод» колхозининг 1-нчи участкасида пландаги 280 гектар ўрнига 360 гектар пахта майдони кузда шудгор қилиб берилди.

Чигит экиш кампанияси даврида тракторчиларимиздан Иван Харьковский, Абдураззоқ Умирзоқов, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчиси Пўлат Тошхўжаев ўртоқлар айниқса зўр ғайрат кўрсатдилар. Бригадамиз планга мувофиқ 300 гектар ерга чигит экишни ўз вақтида, сифатли қилиб ўтказди. Шундан 220 гектар ерга чигит янги усулда, квадрат-уялаб экилди.

Бу йилги об-ҳаво шароити механизаторлардан яна ҳам моҳирлик блан ишлашни талаб қилди. Жумладан, чигит экилгандан сўнгги ёғин туфайли жуда кўп ерларни қатқалоқ босди, чигит униб чиқиши қийинлашиб қолди. Шунинг учун бизнинг механизаторларимиз ўзларини тўла сафарбар қилиб ротацион мотига блан 280 гектар ердаги қатқалоқни уч-тўрт кун ичида юмшатдилар. Шу блан бир вақтда 300 гектар чигит экилган майдон культивация қилинди, ғўзаларни униб чиқиши учун қулай шароит яратилди.

Бизнинг мусобақадошимиз Ортиқ Оққулов хизмат қилаётган участкада 200 гектар ерга қайта чигит экишга тўғри келди. Бизнинг механизаторларимиз ўз тракторлари блан мусобақадошларга ёрдам бериб қайта чигит экишни тезда тугалланишига эришдилар.

Шундан кейин биз дарҳол ғўзани дастлабки парваришига киришдик. Ҳозир механизаторларимиз машина блан ғўзани ягана қилмоқдалар. Шу блан бирга қатор ораларини ишлашни ҳам тезлаштириб юбордилар.

Механизаторларимиз минг гектарчилар ҳаракатига қўшилиб, ўз зиммаларига қатороораларини бир ва икки томонлама сифатли қилиб ишлаш, ўғитлаш, эгат олиш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбурият олдилар. Жумладан, моҳир тракторчи Пўлат Тошхўжаев 1400 гектар, Абдураззоқ Умирзоқов 1200 гектар ердаги ғўзаларни парвариш қилиш учун ҳаракат қилмоқда. Бошқа тракторчиларимиз ҳам оширилган мажбурият олиб унумли ва сифатли ишламоқдалар.

Шубҳа йўқки, бригадамиз а'золари ўз зиммаларига олган бу шарафли мажбуриятларни тўла бажариб, пахтадан мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшадилар.

А. МАЛАНИЧ,

Оққўрғон районидаги 1-нчи МТСнинг «Ленинобод» колхозида хизмат қилаётган бригада механиги.

Юқори ҳосил учун курашамиз

Колхозимиз бу йил ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта ҳосили олиш учун курашаётган бўлса, бизнинг звено а'золари эса гектаридан 38 центнердан ҳосил етиштиришга қарор қилганлар. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим омилларидан бири янги, прогрессив метод—квадрат-уялаб чигит экишни ўз звеномизда тўла жорий қилдик, 11 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экдик. Шу йўл блан пахта ҳосилини ошириш учун курашмоқдамиз.

Чигитни экиб бўлгандан кейин ёмғир ёғиб қатқалоқ ҳосил бўлди. Биз дарҳол ротацион мотига блан қатқалоқни юмшатдик ва бир вақтнинг ўзида культивацияга киришдик. Ҳозир квадрат-уялаб чигит экилган ерларимиз жуда кўркам бўлиб қолди. Ғўзалар хатосиз, бир текис кўкармоқда. Тракторчилар қатороораларини узунасига, кўндалангига қараб культивация қилаётирлар. Энди биз тракторлар икки томонга қараб культивация қилган ерлардаги уяларда қолган ғўзаларни квадратларни тўла сақлаган ҳолда букетлаш ишига киришдик.

Ўтган йили айрим жойларда трактор блан кўндалангига қирқиб квадрат ҳосил қилинган бўлса ҳам, қатор ораларини ишлаш даврида бунга э'тибор берилмаганидан яхши натижа чиқмаган эди. Тўғриси, бошланган иш охиригача етказилмай қолиб кетди. Оддий усул блан чигит экилган ер блан квадрат ҳосил қилган ерлардан олинган ҳосилга сарф этилган меҳнатнинг фарқи бўлмай қолди. Биз ўз звеномизда мана шундай аҳволга йўл қўймаймиз. Янги методни охиригача амалга ошириш учун курашамиз.

Зеби ОТАБОЕВА,

звено бошлиғи.

Квадратларни тўла сақлаб қолиб, мўл ҳосил етиштирамиз

Пахтакор республикаларнинг Тошкентда бўлган кенгашида қабул қилинган Мурожаатда квадрат-уялаб чигит экиш усулини кенг жорий қилиш тавсия этилади. Кенгаш бу усул пахта ҳосилини оширишнинг энг қулай йўлларидан бири эканлигини, қишлоқ хўжалик машиналаридан максимал фойдаланиш ҳисобига қўл меҳнатини камайтиришини, етиштирилаётган ҳарбир центнер пахта учун сарф этиладиган меҳнат ва маблағни кўп даража тежаш мумкин бўлишини алоҳида кўрсатиб ўтган эди.

Ўтган йили айрим колхозларда ғўза квадрат усулда ўстирилганда пахта майдонларининг ҳосили ошди ва сарф этиладиган меҳнат 40—45 процент қисқарди. Бу эса янги усулнинг нақадар афзалликларга эга эканлигини янада яққолроқ кўрсатди. Шунинг учун биз шу йилдан бошлаб квадрат-уялаб чигит экишни кенг жорий қилишга қат'ий бел боғладик. Чунки бизнинг «Ленинобод» колхозимизда ишчи кучи камлигидан ғўзанинг парвариши ҳар йили ҳам ўз вақтида ўтказилмай қоларди. Бу йил 640 гектар ерга чигит экканмиз. Бу ҳолда бизда ҳарбир ишчи кучига икки гектардан ошиқроқ ерда ишлашга тўғри келади. Агар биз механизациядан тўла фойдаланмасак ғўза парвариши даврида графикда белгиланган барча ишларни ўз вақтида бажараолмаймиз. Яганадан тортиб чопиқ, суғориш, озиқлантириш, чеканка қилиш ва бошқа тадбирлар анча кечикиб амалга оширилади. Бундан ташқари, куч етишмаслиги туфайли шошма-шошарликка йўл қўйилиб, ишнинг сифатли бўлиши ҳам та'минланмайди. Айниқса ғўза чопиғини кўнгилдагидек ўтказиб бўлмайди. Чунки, ғўза парваришида қўл меҳнатини кўп талаб қиладиган иш асосан чопиқдир.

Ғўза квадрат-уялаб ўстирилганида қатор оралари ҳам узунасига, ҳам кўндалангига ишланади. Бу ҳолда чопиқ жуда камайиб, ба'зан эса ҳатто чопиқ қилиш талаб ҳам этилмайди.

Биз квадрат-уялаб чигит экишнинг ана шундай катта аҳамиятга эга эканлигини тўла э'тиборга олиб, бу усулни жорий қилишга ҳартомонлама пухта тайёргарлик кўрдик. Планга мувофиқ бу йил биз 640 гектар пахта майдонининг 337 гектарига уч хил схемада квадрат-уялаб чигит экишимиз керак эди. Биз бу планни ошириб бажардик. 60х60 схемаси блан 80 ўрнига 86 гектар, 60х45 схемаси блан 211 ўрнига 230 гектар, 45х45 схемаси блан 46 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экдик. Бундан ташқари, торқаторлаб чигит экилган 150 гектар ердаги ғўзаларни машина блан 60х45 схемасида ягана қилмоқдамиз. Шундай қилиб, бу йил бизнинг колхозда ғўзалар квадрат ва тўғри бурчак шаклида уялаб 522 гектарга жойлаштирилди. Бу хилдаги далаларда ғўза ҳам узунасига, ҳам кўндалангига қараб ишланади. Бу ҳолда ғўза қаторларини одатдагича чуқур чопиқ қилиб туришга ҳожат қолмайди. Агар культивация ҳамда эгат очиш ишлари сифатли қилиб бажарилса, кетман чопиғи асосан ғўза туплари ёнидан чиққан бегона ўтларни йўқотишдан иборат бўлиб қолади.

Ҳозир колхозимиз далаларида яшил квадратлар тўла аниқланиб қолди. У. Умаров бошлиқ бригаданинг 57 гектар ерида, Т. Ғозотов бошлиқ бригаданинг 61,5 гектар ерида, А. Рустамов бошлиқ бригаданинг 94,5 гектар ерида квадрат-уялаб экилган чигитлар айниқса қийғос униб чиқди. Айрим жойларда чигитнинг ҳозирги униб чиқиши тракторчи И. Харьковский, контролёр О. Абдулахатов ўртоқларнинг экишни ғоят сифатли ўтказганликларини кўрсатмоқда.

Бизнинг тажрибамиз, чигитни квадрат-уялаб экиш қийин деючи, ба'зи бировларнинг фикри нотўғри эканини тасдиқ қилди. Энгиги вазифа мана шу квадрат-уялаб ўстирилаётган ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаш, ғўзани ўсув давридаги парваришини муваффақиятли ўтказиб, мўл ҳосил етиштиришга эришишдир.

Ўсув давридаги парвариш ишларининг барча турлари: ўғитлаш, суғориш, культивация ва ҳоказолар ғоят изчиллик блан кетма-кет амалга оширилиши керак. Ўғитлашдан кейин суғориш, ундан кейин культивацияда ҳечбир узилиш бўлмаслиги шарт. Бунинг учун МТС техникасидан тўла фойдаланиш блан бирга ўзимиздаги воситаларни ҳам сафарбар этмоғимиз лозим. Кўпгина колхозларда улов кучларидан ёмон фойдаланиб келинмоқда. Колхоздаги от-ҳўкизлар кўп вақт «текинхўр» бўлиб қолмоқда. Бизнинг назаримизча бутун ишни механизацияга юклаб қўйиб, от-уловни бекор турғизиш тўғри эмас. Биз қатороораларни ишлашда от-ҳўкизлардан кенг фойдаланишга қарор қилдик. Бу тадбир анча яхши натижа бераётир, дала ишлари тезлашмоқда. Ҳозир колхоздаги 10 та бригадага 30 та от, 11 жуфт ҳўкиз бириктирдик. Булар ҳам қатороораларни икки томонлама культивация қилишга киришди. Шу кунларда бу куч блан 137 гектардан кўпроқ ер культивация қилинди, 80 гектардан кўпроқ ерда эгат олинди.

Ҳозирги кунда колхозда барча ишлар ўз вақтида тартибли равишда бормоқда. Бир томонда ғўзалар машина ва қўлда ягана қилинмоқда, иккинчи томонда ягана кетидан ғўза туплари букетланмоқда. Культивация, эгат олиш ишлари ҳам давом этмоқда.

Шу кунлардаги муҳим вазифаларимиздан бири далада туп қалинлигининг тўла бўлишини та'минлашдан иборат. Гарчи чигит хато чиққан жойлар кам бўлса ҳам биз бунга бефарқ қарай олмаймиз. Колхозчиларимиз яганалаш блан бир вақтда ана шу хатоларнинг ўрнини тўлдириб, ҳар гектар ерда белгиланган сонда ғўза туплари бўлишини та'мин этмоқдалар.

Меҳнатни тўғри уюштиришнинг муҳим шартларидан бири далада ишловчилар учун қулай маданий-маиший шароит яратиб беришдир. Болали аёлларнинг бемалол ишлашлари учун иккита марказий, тўртта кўчма болалар боқчаси ташкил этилди. Ҳамма бригадаларда иссиқ овқат тайёрланмоқда.

Колхозимиз а'золари ғўза парваришини намунали ўтказиш учун бутун кучни сафарбар этганлар. Улар социалистик мусобақада ўз зиммаларига олган шарафли мажбуриятни бажариш учун, я'ни ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар.

М. ЮНУСОВ,

колхоз раиси.

Европа давлатларининг Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан чақирилган Варшава кенгаши

ВАРШАВА, 12 май. (ТАСС). Илгари хабар берилганидек, Европа давлатларининг Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан чақирилган Варшава кенгашининг 12 майдаги учинчи мажлисида Руминия делегациясининг бошлиғи, Руминия Халқ Республикаси Министрлар совети раиси Г. Георгиу-Деж баёнот берди.

У ўз баёнотида айтдики, герман милитаризмини тиклаш планлари Европа халқларини ҳақли суратда ташвишга солмоқда.

Руминия ҳукумати, деди Георгиу-Деж, давлатлар ўртасида нормал муносабатлар ўрнатиш учун кўрилиши лозим бўлган тадбирлар масаласида Совет ҳукуматининг ушбу кенгашда ўртоқ Н. А. Булганин айтиб берган фикрига тамомила қўшилади. Руминия Халқ Республикаси қўшни мамлакатлар блан ўзаро хавфсизликни та'минлаш ва бу мамлакатларнинг тинч ривожланиши манфаатларини кўзда тутиб, улар блан алоқа ўрнатиш, ҳамкорлик қилиш ва дўстлик масалаларига алоҳида э'тибор бермоқда.

Шу муносабат блан, деди Руминия делегациясининг бошлиғи, Руминия ҳукумати Югославия блан яхши қўшничилик муносабатлари кучайганлигини уқтириб ўтишни зарур деб ҳисоблайди.

Халқаро аҳволнинг ривожланиши, деди ўз сўзини давом этдириб Георгиу-Деж, Европа ва Осиёда бошланиб кетган воқиалар шуни кўрсатадики, халқаро масалаларни ҳал этиш ишида агрессив доираларнинг обструкциясига қарамай, дун'ёни янги жаҳон уруши гирдобига ташлашни мақсад қилиб қўйган планларга қарамай, тинчлик кучлари ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Халқаро аҳволда давлатлар ўртасидаги муносабатларда бўлган кескинликни юмшатиш учун эффектив имконият бор.

Барча тинчликсевар мамлакатлар блан бир қаторда Руминия Халқ Республикаси халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш учун бундан буён ҳам жуда қат'ият блан, бутун куч-ғайрати блан кураш олиб боради.

Румин халқи ишонадики, тинчликсевар мамлакатлар урушнинг йўлини тўсиб қўйиш учун, инсоният тинчлиги ва озодлиги душманларининг планлари амалга оширилишига йўл қўймаслик ва бу планларни чиппакка чиқариш учун ҳамма имкониятларга эгадирлар ва буни қилаоладилар. Бизнинг кенгашимиз қабул қиладиган тадбирлар бунга айниқса ёрдам беради.

Бу кенгашда қатнашаётган мамлакатлар ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш ҳақида Шартнома тузилиши ҳамда бирлашган қўмондонлик ташкил қилиниши, деди ўз сўзининг охирида Георгиу-Деж, саккиз мамлакат ўртасидаги ҳартомонлама ҳамкорликни кучайтиради, уларнинг халқаро аҳволини мустаҳкамлайди, эҳтимол тутилган агрессорнинг шу саккиз мамлакатни ғафлатда қолдираолмаслигига бу мамлакатларнинг ишончини оширади. Бу тадбирлар мамлакатларимизнинг мудофаа қобилиятини анча оширади, Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлайоладиган зарур кучни вужудга келтиради.

* * *

Сўнгра Болгария делегацияси бошлиғи, Болгария Халқ Республикаси Министрлар совети раиси Вилко Червенков баёнот берди. У айтдики, Париж битимларининг ратификация қилинганлиги, бирқанча капиталистик давлатларнинг ремилитаризация қилинган Ғарбий Германияни ўз ичига олган ҳарбий блоки тузилганлиги Европада вазиятни кескинлаштирмоқда.

Болгария Халқ Республикаси ҳукумати, деди Вилко Червенков, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш ҳақидаги Шартномани бажонидил имзолайди, чунки бу Шартномани тинчликни мустаҳкамлаш учун курашнинг қудратли воситаси деб ва болгар халқининг ҳамда Европадаги барча халқларнинг озодлигини ва миллий мустақиллигини сақлашнинг мустаҳкам гарантияси деб билади. Болгария Халқ Республикаси ҳукумати Шартномадаги принципларни ва амалий қоидаларни бутунича ва тамомила қўллаб-қувватлайди ҳамда Шартномада қатнашучи давлатлар ҳарбий кучларининг бирлашган қўмондонлигини тузиш тўғрисидаги таклифни Европа халқларининг тинч меҳнатини ва хавфсизлигини ҳимоя қилаоладиган ҳамда та'минлайоладиган жуда жиддий тинчлик фактори сифатида ма'қуллайди.

Мен буерда халқимизнинг ушбу кенгаш қарорларини амалга оширишга правардигача ўз ҳиссасини қўшишга қаттиқ қарор берганлигини ва бунга тайёр эканлигини айтаман. Болгариянинг миллий манфаатларини ҳимоя қилиш, унинг мудофаа қобилиятини кучайтириш, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш мақсадида бизнинг халқимиз бу йўлда бутун куч-қувватини сарфлашга тайёрдир. Биз дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш ҳақидаги Шартномани имзолаб, қурол-яроғларни камайтириш ва атом, водород қуролини ҳамда ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш тўғрисидаги совет таклифларини бор кучимиз блан қўллаб-қувватлаб, халқаро вазиятдаги кескинликни камайтириш учун, Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо этиш учун, тинчлик кучларини янада мустаҳкамлаш учун албатта бор куч-қувватимиз блан курашамиз.

Биз, деди Вилко Червенков, тинчликни ҳимоя қилиш ва Европада ҳамда бутун дун'ёда халқларнинг хавфсизлигини та'минлаш учун ҳарқачондагига қараганда ҳам маҳкам жипслашганмиз. Биз эндиликда ўз кучларимизни янада мустаҳкамламоқдамиз ва тинчликни ҳимоя қилиш, агар зарур бўлса, ҳарқандай агрессорга қақшатғич зарба бериш қобилиятимизни янада ошириш йўлида янги тадбирларни кўрмоқдамиз. Ҳукуматларимизнинг топширувига биноан биз буерда имзолайдиган Шартнома тинчлик ишига хизмат қилади. Бу Шартнома ҳамма учун очиқдир. Тинчлик манфаатларини азиз деб билган ҳамманинг унга қўшилиши мумкин. Улуғ Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган лагеримизнинг қудратли кучи тинчлик ишига хизмат қилмоқда. Улуғ Хитой халқи Совет Иттифоқи блан ёнма-ён бормоқда. Эндиликда Варшава кенгашининг қарорлари муносабати блан бу куч янада кўпроқ ошади.

* * *

Хитой Халқ Республикаси давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари ва мудофаа министри, кенгашда ўз мамлакатининг кузатучи вакили сифатида қатнашаётган Пин Дэ-хуай айтдики, Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва хитой халқи Европа давлатларининг Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан чақирилган Варшава кенгашини қизғин қўллаб-қувватлайдилар ва бу кенгашда Совет Иттифоқи делегацияси бошлиғи ўртоқ Булганин қилган баёнотни, шунингдек бошқа мамлакатлар делегациялари бошлиқларининг баёнотларини тамомила ма'қуллайдилар, чунки Осиёдаги тинчлик ва хавфсизликни Европадаги тинчлик ва хавфсизликдан ажратиб қўйиб бўлмайди; Хитой Халқ Республикасининг манфаатлари Европадаги тинчликсевар мамлакатларнинг манфаатлари блан чамбарчас боғлангандир.

Америка империализми юргизаётган агрессия ва уруш сиёсати, деди Пин Дэ-хуай, Европагагина эмас, балки Осиёга ва бошқа районларга ҳам таҳдид қилади. Бу сиёсатнинг мақсади бутун дун'ё устида ҳукмронликни қўлга киритишдан иборатдир. Уруш плани бутун дун'ёни ўз ичига олади. Америка империализми Париж битимларини ратификация қилишни тезлаштириш ва Ғарбий Германияни қайтадан қуроллантиришни кучайтириш блан бирқаторда Осиёда ва бошқа районларда ҳам урушга тайёргарликни ҳамда агрессив ҳаракатларни кучайтирмоқда. Яқин ва Ўрта Шарқда АҚШнинг ва унинг тарафдорларининг агрессив блоклари ўзларининг барбод бўлган «Ўрта Шарқ қўмондонлиги» деган агрессив планларини амалга ошириш учун янги шаклдан фойдаланишга бор кучлари блан уринмоқдалар, араб мамлакатларининг суверенитетига ва миллий мустақиллигига сурбетларча қасд қилмоқдалар. Узоқ Шарқда 1954 йил сентябрь ойида АҚШ агрессив блоки, Англия, Франция ва бошқа мамлакатлар блан биргаликда Манила шартномасини туздилар, бу шартнома натижасида Шарқи-Жанубий Осиё агрессив блоки тузилди. Бу агрессив блок асосан Хитой Халқ Республикасига қарши қаратилган ва Осиё халқларини асоратга солишга қаратилгандир.

АҚШ агрессив блокининг ҳозирги сиёсати, деди ўз сўзини давом этдириб Пин Дэ-хуай, янги жаҳон урушига олиб бормоқда. Шу сабабдан барча тинчликсевар мамлакатлар хуш'ёр бўлмоқлари керак. Ҳаммага равшанки, Хитой Халқ Республикаси, шунингдек ушбу кенгашда қатнашаётган бошқа мамлакатлар тинчликни қат'ият блан ҳимоя қилмоқдалар. Биз бутун дун'ёда тинчликни сақлаш имкониятига қаттиқ ишонамиз. Биз халқаро кескинликни юмшатиш учун кўп куч-ғайрат сарфладик ва ҳозир ҳам кўп куч-ғайрат сарфлаётирмиз. Биз барча халқаро жанжалларни, шунингдек Тайвань районидаги кескин аҳволни музокаралар йўли блан бартараф этишга тайёрмиз. Лекин бу, тинчлик душманлари томонидан қўққисдан қилинадиган ҳарқандай ҳаракатларга қарши тайёр туришимиз керак эмас, деган ма'нони билдирмайди. Шубҳа йўқки, бу кенгашда Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан ҳамма зарур эффектив тадбирлар ишлаб чиқилади.

Мен Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг топширувига биноан айтаманки, деб уқтириб ўтди Хитой Халқ Республикасининг вакили, бизнинг ҳукуматимиз сизлар блан ҳамкорлик қилади, Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа давлатлари — Совет Иттифоқи, Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Албания Халқ Республикаси ўтказаётган Варшава кенгашида қабул қилинган ҳамма қарорларни амалга оширишни бутун куч-қуввати блан қўллаб-қувватлайди. Тинчликдан ҳамма баравар манфаатдор. Агар Европада тинчлик бузиладиган бўлса, империалист агрессорлар Европадаги тинчликсевар халқларга қарши уруш бошлайдиган бўлсалар, у ҳолда бизнинг ҳукуматимиз ва олтиюз миллионли қаҳрамон халқимиз қардош мамлакатларимизнинг ҳукуматлари ва халқлари блан биргаликда ҳаракат қилиб, агрессияга қарши узил-кесил ғалаба қозонилганига қадар кураш олиб боради.

Кучларнинг устунлиги, деди сўнгра Пин Дэ-хуай, империалистик агрессив блок томонида эмас, балки тинчлик, демократия ва социализм лагери томонидадир. Тинчлик, демократия ва социализм лагери мамлакатларининг халқлари ўз қудратли кучларига ишонадилар. Импералистлар тинчлик, демократия ва социализм лагери мамлакатларининг халқларини қўрқитаолмайдилар ва ғафлатда қолдираолмайдилар. Агар ашаддий империалистик ҳукмрон доиралар ўз халқларининг иродаси ва истакорзусини назарга олмай, янги жаҳон урушини чиқарсалар, у вақтда Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган тинчлик, демократия ва социализм лагери барча тинчликсевар мамлакатлар ва халқлар блан биргаликда мазкур империалистик доираларга шундай қақшатғич зарба берадиларки, бундай зарба натижасида империалистик блок тамомила ҳалок бўлади, капиталистик система узил-кесил йўқ қилинади.

Менга, деди ўз сўзини давом этдириб Пин Дэ-хуай, яна бир марта уқтириб ўтишга ижозат берингизки, Хитой Халқ Республикаси Совет Иттифоқи блан биргаликда ва социализм лагеридаги барча мамлакатлар блан биргаликда тинчликни қат'ият блан ҳимоя қилади. Бизнинг халқимиз тинч меҳнат блан банд. Бизнинг умумий истакларимиз ва куч-ғайратимиз мамлакатимизни янада кўпроқ гуллаб-яшнатишга, янада бахтлироқ ҳаёт қуришга, барча мамлактларнинг халқлари блан дўстона муносабатларда бўлишга қаратилган. Биз тинчликни астойдил севамиз, урушга қарши чиқмоқдамиз, бошқа-бошқа бўлган сиёсий системаларнинг тотув яшашини ёқлаймиз, дун'ёдаги барча мамлакатлар блан иқтисодий, маданий ва амалий алоқаларни кенгайтиришга бор кучимиз блан ҳаракат қилмоқдамиз, халқимизнинг ва бутун дун'ёдаги халқларнинг тинч ҳаётга бўлган орзусини рўёбга чиқариш учун халқаро кескинликни юмшатиш юзасидан актив тадбирларни кўрмоқдамиз. Агрессив кучларнинг қўққисдан қилиниши мумкин бўлган ҳужумининг олдини олиш учун биз амалга ошираётган ва келгусида амалга ошириладиган тадбирлар тинчлик сиёсатимизга мос келади.

Хитой Халқ Республикаси вакили ўз сўзининг охирида бундай деди: Совет Иттифоқи, Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси ва Албания Халқ Республикаси Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа давлатларининг Варшава кенгашини инсоният устида жиддий ҳарбий хавф пайдо бўлган бир шароитда ўтказмоқдалар. Кенгаш олдида муҳим тарихий вазифа турибди, бутун дун'ё халқларининг э'тибори ушбу кенгашга қаратилган; Европа мамлакатларининг аҳолисидек, Осиё ва Африка мамлакатларининг аҳолиси ҳам ушбу кенгашнинг муваффақиятли ўтишига ишонади. Биз чуқур ишонамизки, Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган қудратли ва енгилмас тинчлик, демократия ва социализм лагери мамлакатлари ушбу кенгашдаги уюшқоқлик ва бирлик асосида Европада ва бутун дун'ёда тинчлик ишига бебаҳо ҳисса қўшадилар.

Варшавада совет жангчилари қабристони — мавзолейига гулчамбарлар қўйилди

ВАРШАВА, 13 май. (ТАСС). Европа давлатларининг Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан чақирилган Варшава кенгашида қатнашаётган мамлакатларнинг делегациялари бугун Варшавада совет жангчилари қабристони — мавзолейига гулчамбарлар қўйдилар. СССР делегацияси бошлиғи — ССР Иттифоқи Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин, делегация а'золари: СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари ва Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов, СССР Мудофаа Министри, Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков, Совет Иттифоқи Маршали И. С. Конев ва Совет делегациясининг бошқа а'золари «Қардош поляк халқини фашист босқинчилардан озод қилиш учун олиб борилган курашда ҳалок бўлган қаҳрамон совет жангчиларига — Европа давлатларининг Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан чақирилган Варшава кенгашида қатнашучи СССР делегацияси» деб ёзилган катта гулчамбарни қўйдилар.

Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Албания Халқ Республикаси делегацияларининг бошлиқлари ва а'золари ҳамда Хитой Халқ Республикасининг кенгашда кузатучи сифатида қатнашаётган вакили ҳам гулчамбарлар қўйдилар.

Гулчамбарлар қўйиш муносабати блан бўлган тантанали маросимда Польша бирлашган ишчи партияси Марказий комитетининг биринчи секретари Болеслав Берут, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгашининг раиси Александр Завадский, ПБИП Марказий комитети сиёсий бюросининг а'золари, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгаши ва ҳукуматининг а'золари, Польша пойтахти меҳнаткашларининг вакиллари, Польша ва четэл матбуоти вакиллари ҳозир бўлдилар.

Гулчамбарлар қўйилган вақтда Варшава кенгашида қатнашучи давлатларнинг Гимнлари ижро этилди.

ИНДОНЕЗИЯ ЖАМОАТЧИЛИГИ КОМПАРТИЯНИНГ ЎТТИЗ ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАШГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

ЖАКАРТА, 13 май. (ТАСС). Жакартада, Сурабайяда, Меданда ва бошқа кўпгина шаҳар ҳамда қишлоқларда Индонезия Коммунистик партияси ташкил қилинганига ўттиз йил тўлганлигини байрам қилишга актив тайёргарлик кўрилмоқда. «Харнан Ракьят» газетасининг хабар беришича, 23 майда мамлакатда бу муҳим кунга бағишланган митинглар, йиғилишлар ва тантанали кечалар ўтказилади. Компартиянинг 30 йиллиги байрамига тайёргарлик кўриш меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатлари учун, Ватаннинг мустақиллиги учун, тинчлик учун курашда уларнинг бирлигини янада мустаҳкамлаш белгиси остида ўтмоқда.

В. М. Молотов Варшавадан Венага жўнаб кетди

ВАРШАВА, 14 май. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари ва Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов тўрт давлат, Ташқи ишлар министрларининг Кенгашида қатнашмоқ учун бугун Варшавадан Венага жўнаб кетди.

Варшавадаги Марказий Окенче аэродромида В. М. Молотовни Варшава Кенгашидаги СССР делегациясининг бошлиғи СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, Совет делегациясининг а'золари, Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Европа давлатларининг Варшава Кенгашида қатнашган давлатлар делегацияларининг бошлиқлари ва а'золари, шунингдек Хитой Халқ Республикасининг вакили узатиб қолдилар.

В. М. Молотовни Польша Бирлашган ишчилар партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'золари, Польша Халқ Республикаси Ҳукуматининг ва Давлат Кенгашининг а'золари ҳамда бошқа расмий шахслар ҳам узатиб қолдилар.

Аэродромда Австриянинг Польшадаги фавқулодда ва муҳтор элчиси Г. Гон жаноблари, шунингдек Варшавадаги бирқанча четэл давлатлари элчихоналари ва миссияларининг бошлиқлари ҳозир бўлдилар.

Аэродром СССР ва Польша Халқ Республикасининг давлат байроқлари блан безатилган эди.

Узатиш вақтида фахрий қоровул саф тортиб турди ҳамда Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг давлат гимнлари ижро этилди.

Профессор Андрэ Боннарга „Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун“ халқаро Сталин мукофоти топширилди

ВЕНА, 12 май. (ТАСС). Кеча Венада Ауэршперг саройида Лозанна университетининг профессори, Швейцария тинчлик тарафдорлари комитетининг раиси Андрэ Боннарга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Сталин мукофоти тантанали суратда топширилди.

Мукофот топширилган Ауэршперг саройи залида 400 га яқин киши ҳозир бўлди. Улар орасида тинчлик учун курашиб келаётган машҳур кишилар — Жаҳон Тинчлик Кенгаши бош секретари Жан Лаффит, ЖТК секретари Изабелла Блюм, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Сталин мукофоти лауреати Икуо Ояма (Япония), Швейцария тинчлик тарафдорлари комитетининг вакили Дюбуа, Жанва металлистлари касаба союзининг раҳбари ва Швейцария тинчлик тарафдорлари комитетининг а'зоси Манье, халқаро демократик ташкилотларнинг вакиллари, Вена университетининг профессорлари Иозеф Грегор ва Роберт Штребингер, Грац университетининг профессори Ченрих Брандвейнер, Австрия жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари, Австрия ва четэл журналистлари бор эди. «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Сталин мукофотлари белгиловчи комитет а'зоси СССР халқ артисти кинорежиссёр Г. В. Александров ҳозир бўлганларнинг гулдурос қарсаклари остида профессор Боннарга олтин медаль ва диплом топширади.

Швейцария тинчлик тарафдорлари комитетининг а'зоси Манье, ЖТК бош секретари ёзувчи Жан Лаффит, Вена университетининг профессори Грегор ва бошқалар лауреатни самимий табрикладилар.

Андрэ Боннар табрикларга жавоб бериб, бундай деди: Менинг ҳаётим — оддий адабиёт профессори ҳаёти мисли кўрилмаган катта шараф — тинчлик Сталин мукофоти берилиши блан тугалланмоқда. Аммо, ҳаётим ҳали тугалланмайди. Бу мукофотни оқламоқ учун янада кўпроқ ишлар қилиш керак.

Мен ўзимни бундай шарафга лойиқ деб топган ҳамма кишиларга чин қалбимдан ташаккур изҳор қиламан, деди ўз сўзини давом эттириб профессор Боннар. Мен бу байрамни тайёрлаганларга ташаккур изҳор қиламан.

У ўз сўзига илова қилиб, тинчлик Сталин мукофоти берилганлиги тинчлик учун курашда ўз халқига ёрдам бераолишига ўзида мустаҳкам ишонч ҳиссини оширганлигини айтди.

Совет-Миср савдо муносабатларига доир

БОҲИРА, 13 май. (ТАСС). СССР блан Миср ўртасида 1954 йил 27 мартда тузилган савдо битимига илова қилинган товар рўйхатларини янги йилда ҳам, шунингдек томонлардан бири бу рўйхатларга ўзгартириш киритишни истаганлигини айтганига қадар, шундан кейинги йиллик муддатларда ҳам ўз кучида сақлаш тўғрисида 12 майда Қоҳирада протокол имзоланди.

Протоколни совет томонидан — СССР нинг Мисрдаги элчихонаси ҳузуридаги савдо маслаҳатчиси В. Д. Алексеенко, Миср томонидан — Миср ташқи ишлар министрлиги иқтисодий департаментининг директори Комолиддин Абдилнаби имзоладилар.

ЭРОНДА ОППОЗИЦИЯЧИ ЭЛЕМЕНТЛАРДАН ЎЧ ОЛИНМОҚДА

ТЕҲРОН, 13 май. (ТАСС). «Посте Теҳрон» газетасининг хабарига қараганда, оппозиция кайфиятидаги офицерлардан 23 кишидан иборат 35-нчи группасининг ишини кўрган биринчи инстанция ҳарбий суди Ғулом Хусайин Боқийни ўлим жазосига, икки офицерни умрбод қамоқ жазосига, тўрт офицерни 15 йилдан қамоқ жазосига ва каторга ишларига, 7 кишини 10 йилдан якка-якка равишда камерага қамаб қўйишга ва қолганларини 3 йилдан 5 йилгача муддат блан қамоқ жазосига ҳукм қилган.

ТЕҲРОН, 13 май. (ТАСС). «Эттилоат» газетасининг хабар беришича, офицерларнинг 28 кишидан иборат 33-нчи группаси ишини кўрган иккинчи инстанция ҳарбий суди 11 майда тўрт кишини ўлим жазосига, икки кишини умрбод қамоқ жазосига, 17 кишини 15 йилдан каторга ишларига ва қолганларини 3 йилдан 10 йилгача муддат блан қамоқ жазосига ҳукм қилган.

ТЕҲРОН, 13 май. (ТАСС). «Кейҳон» газетасининг хабар беришича, иккинчи инстанция ҳарбий суди гражданин шахслардан 7 кишини 2 йилдан 5 йилгача бўлган муддат блан якка-якка равишда камерага қамаб қўйишга ҳукм қилган.

Совет ҳукуматининг таклифи тўғрисида четэл матбуотида баён қилинган фикрлар

НЬЮ-ЙОРК, 12 май. (ТАСС). Қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш ва янги уруш хавфини йўқотиш масалалари юзасидан Совет ҳукумати томонидан қилинган таклифга Америка жамоатчилиги жуда катта қизиқиш блан қарамоқда. Газеталар жамоатчиликнинг бундай жуда катта қизиқиш блан қараётганлигини ҳисобга олиб, совет таклифи тўғрисида муфассал хабарлар босиб чиқармоқдалар ва бу таклифга бағишлаб турли шарҳлар ёзмоқдалар. «Нью-Йорк таймс» газетаси бу таклифларнинг ТАСС томонидан берилган тўлиқ текстини босиб чиқарди.

«Нью-Йорк таймс» газетаси Вашингтон мухбирининг хабарида айтилишича, ҳукумат доиралари совет таклифига «синчиклаб ўрганишга арзийдиган муҳим қадам» деб баҳо берганлар.

Совет таклифи жамоатчиликнинг фикрини зўр куч блан ўзига тортаётганлигини газеталарнинг кўпчилиги э'тироф қилишга мажбур бўлди.

«Нью-Йорк геральд трибюн» газетаси Германиядан оккупациячи қўшинларни олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги совет таклифи Ғарбий Германияда катта та'сир ўтказиши ҳақида ташвишланиб ёзмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетасининг редакцион мақоласида СССР таклифида ҳарбий базаларни тугатиш ва Германиядан қўшинларни олиб чиқиб кетиш кўзда тутилганлиги сабабли безовталик туғилганлиги кўриниб турибди.

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Карпентернинг Нью-Йоркдаги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти секретариатидан олиб берган хабарида айтилишича, Совет Иттифоқининг «тинчликка қаратилган энг янги ва жуда катта таклифи» Бирлашган Миллатлар Ташкилотида «Шарқ блан Ғарб ўртасидаги ҳал этилмаган масалаларни ҳал қилиш йўлида ҳозирги вақтда қўйилаётган қадамларда ғоят муҳим факторди» деб табрикланмоқда.

«Ғарб мамлакатларининг ва бетараф мамлакатларнинг делегатлари, бу ҳужжат катта аҳамиятга эгадир, чунки у, катта тўртлик ҳукуматларининг бошлиқлари бу йил ёзда кенгаш чақириш тадбирини ўйлашиб турган вақтларида э'лон қилинди, дедилар.

Москва томонидан ўртага ташланган таклифларнинг кўпчилиги илгари у ёки бу формада Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳам қилинган эди, лекин Ғарб бу таклифларни мақбул эмас деб рад қилган эди. Лекин ҳозир Ғарб русларнинг истагига қараб иш қилмоқ учун янги жавоблар топиши даркор бўлаётганга ўхшайди».

* * *

ПАРИЖ, 12 май. (ТАСС). Қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш ва янги уруш хавфини йўқотиш масалалари юзасидан Совет ҳукумати томонидан қилинган таклиф тўғрисидаги ахборотни Париж газеталарининг ҳаммаси кўзга кўринарли жойларда босиб чиқардилар. Газеталар шу таклифнинг тўлиқ текстини ёки унинг муфассал мазмунини катта сарлавҳалар остида э'лон қилдилар. Четэл матбуоти томонидан баён қилинган жуда кўп фикрлар ҳам газеталарда босилди.

Газеталарнинг кўпчилиги совет таклифида янги муҳим моментлар бор, деб уқтириб ўтмоқда.

«Комба» газетасининг ёзишича, совет дипломатияси ҳамиша «эпчиллик ва реализм» хислатларига эгадир, буни совет таклифи яна бир марта та'кидламоқда. Агар Совет Иттифоқи таклиф қилган система қабул этилганда эди,—деб ёзади газета,—«Париж битимлари сабабли вужудга келган қийинчиликларнинг ҳаммаси бартараф қилинган бўлур эди ва Германия ҳақиқатда бетарафлаштирилган бўлур эди».

Ўнг «Орор» газетаси, совет проектини «ҳечбир писандасиз» табриклаётганлигини айтиб ёзмоқда. «Зўр бериб қуролланишни тўхтатишга қаратилган ғайрат қай томондан қилинишига қарамай,—деб ёзади газета, — бундай ғайратга фақат қувониш мумкин. Бундан ташқари, бу таклиф яхши ниятни ифодаловчи шундай бир таклифдирки, бу нарса, ниҳоят, Шарқ блан Ғарб ўртасидаги музокараларни тез фурсатда яна бошлаб юбориш имкониятини беради, мана шунинг ўзи бизнингча яхши белгидир»...

«Либерасьон» газетасининг уқтириб ёзишича, қуролсизланиш тўғрисидаги янги совет планида Ғарбдаги уч давлат ҳукуматларининг истаклари ва э'тирозлари анча ҳисобга олинган, бу эса, шу планнинг улар учун жуда мақбул бўлишини та'минлайди.

«Юманите» газетаси, СССР таклифи барча халқларнинг истак-орзуларига мос бўлиб тушмоқда, деб ёзади.

Совет Иттифоқининг таклифи, деб ёзади газета, жиддий музокаралар учун негиз вужудга келтиради ва яна бунинг устига, тўрт давлат кенгаши халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатишга ҳақиқатан ёрдам берадиган бўлса, бу тақдирда Совет ҳукумати тўрт давлат кенгашини чақириш идеясига ижобий қарайди, деган фикр Булганин томонидан Варшавада айтилган бир вақтда шундай таклиф илгари сурилганлигини ҳам қўшсак, СССРнинг сиёсатликни мустаҳкамлаш учун бутун кучини сарф қилаётганлиги равшан бўлиб қолади.

* * *

ЛОНДОН, 12 май. (ТАСС). Қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш ва янги жаҳон уруши хавфини йўқотиш масалалари юзасидан Совет ҳукумати томонидан қилинган таклифга инглиз матбуоти катта э'тибор бермоқда. Газеталар қуролсизланиш масалаларида икки томоннинг фикри бир-бирига яқин келаётганлигини табрикламоқдалар, лекин, шу блан бирликда, совет таклифларининг айрим моддаларига қарши э'тироз билдирмоқдалар.

«Ньюс кроникл» газетасининг дипломатик обзорчиси Феррест Париждан берган хабарида, совет таклифларини «жуда жозибали таклифлар» деб ҳамда француз пойтахтида баён қилинган фикрларга кўра, бу таклифлар «жуда ўз вақтида қилинган таклифлардир», деб айтмоқда.

Совет таклифлари, деб ёзади «Таймс» газетаси «Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Қуролсизланиш комиссиясининг Кичик комитетидаги музокараларни ҳечшубҳасиз жонлантириб юборади. Шу нарса мутлақо равшан бўлиши лозимки, бу таклифлар кенг соҳани ўз ичига олганлигига қарамай, аввало, Кичик комитетда муҳокама қилиш учун мўлжалланган таклифлардир, Кичик комитет биринчи галда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси олдида жавобгардир». Броқ, «Таймс» газетаси ўзгаларнинг территорияларидаги четэл ҳарбий базаларини тугатиш тўғрисидаги таклифларга қаттиқ э'тироз билдириб, бу ҳарбий базалар тугатилган тақдирда, Ғарб... ҳимоясиз бўлиб қолур эди, деб да'во қилмоқда.

«Дейли телеграф энд морнинг пост» газетаси «Америка базалари, ҳечшубҳасиз Совет Иттифоқини хавотирликка солувчи манба'дир» деб, э'тироф қилиб ёзади. Броқ, газетанинг фикрича, бу базаларнинг тугатилиши Ғарб мамлакатлари учун ёмон оқибатларга олиб келар эмиш.

«Ньюс кроникл» газетаси ўзининг редакцион мақоласида, совет таклифлари «Шарқ блан Ғарб бу чигал ва уқубатли проблемани биринчи марта муҳокама қилишга киришганларидан бери ўтган вақт ичида, битимга келиш йўлида энг катта умид бағишлаган» таклифлар, деб ёзмоқда. «Москва томонидан қилинаётган ҳарбир таклиф,—деб ёзади газета,—ундан келиб чиқадиган ҳамма оқибатлари блан биргаликда ўрганиб чиқилиши керак».

«Дейли уоркер» газетаси ўзининг редакцион мақоласида, совет таклифи «қурол-яроғларни камайтиришга асос қилиб олиниши лозим бўлса, Англия ҳукумати айни вақтда ярим миллион кишилик ғарбий герман армияси тузишни қўллаб-қувватлаши мумкин эмас» деб ёзмоқда.

* * *

БЕРЛИН, 12 май. (ТАСС). Қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш ва янги уруш хавфини йўқотиш масалалари юзасидан Совет ҳукумати томонидан қилинган таклифга атаб ғарбий герман газеталари ўзларининг дастлабки шарҳларини босиб чиқардилар.

«Зюддейче цейтунг» газетасининг қайд қилиб ёзишича, Совет ҳукумати таклифларида «қуролсизланиш комиссиясининг ишлаши учун яхши материал ва тўрт давлат кенгаши учун мақбул материал» бор.

«Франкфуртер Альгемейне» газетасининг та'кидлаб ёзишича, Совет ҳукуматининг янги таклифлари «буюк давлатлар учун кескинликни юмшатиш соҳасида илгари асло бўлмаган янги перспективларни очади». Газета, совет таклифи музокаралар учун кенг асос бўлади, деб ҳисобламоқда.

Аргентина—Совет маданий алоқа институтининг янги биноси очилди

БУЭНОС-АЙРЕС, 13 май. (ТАСС). Буэнос-Айресда Аргентина—Совет маданий алоқа институтининг янги биноси очилди. Бинони очиш маросимида Аргентина жамоатчилиги вакилларидан ва маданият арбобларидан 50 га яқин киши ҳозир бўлди.

Институт президенти доктор Пабло Чануссот қисқача нутқ сўзлади. Маданий алоқа институти, деди у, аргентиналиларни совет халқининг маданияти блан таништириш соҳасида анча катта ишлар қилди, Аргентина халқи совет халқининг ҳаёти блан жуда қизиқади ва унга дўстлик ҳислари блан тўлиб тошгандир. СССР блан Аргентина ўртасидаги маданий алоқаларнинг ривожланиши, деб уқтириб ўтди у, Аргентина республикаси ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида ҳамжиҳатлик ва дўстлик ўрнатишга ёрдам беради. СССРнинг Аргентинадаги элчиси Г. Ф. Резанов жавоб нутқи сўзлади. У СССР блан Аргентина ўртасидаги маданий алоқаларни ривожлантиришда институтнинг муҳим аҳамиятини қайд қилиб ўтди. Элчи СССР-га ва совет халқига атаб айтилган самимий дўстлик сўзлари учун йиғилиш аҳлига ташаккур изҳор қилди ва институтга ўз ишида янги муваффақиятлар тилади.

Сўнгра, институтнинг ишига муваффақиятлар тилаб Аргентина президенти Перон номидан институтга юборилган табрик телеграммаси ўқиб эшиттирилди.

Сўнгра йиғилиш аҳли совет кишиларининг ҳаёти, меҳнати ва дам олиши тўғрисида институт тайёрлаган фотовиставкани томоша қилди.

ҲИНДИСТОН БИРЛАШГАН КАСАБА СОЮЗ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СССР ДА БЎЛИШИГА ДОИР

СОЧИ, 13 май. (ТАСС). ВЦСПС таклифи блан СССРга меҳмон бўлиб келган Ҳиндистон бирлашган касаба союз делегацияси Сочида бирнеча кун бўлди. Делегация а'золари совет меҳнаткашларининг дам олиш шароити блан танишдилар, санаторияларни, курортдаги даволаш муассасаларини ва маданий муассасаларни кўриб чиқдилар, дам олаётганлар блан суҳбатлашдилар.

12 майда делегация Абхазия Автоном Республикасининг Гагра шаҳрига борди. Ҳиндистонли меҳмонларни меҳнаткашлар депутатлари Гагра район Совет ижроия комитетининг раиси Григорий Надарейшвили қабул қилиб, уларга Советнинг ишлари ва Абхазиянинг экономикаси тўғрисида гапириб берди.

Делегация а'золари Гагра цитрус совхозини, Челюскинчилар номидаги касаба союз санаториясини, Хрушчев номидаги колхозни бориб кўрдилар. Меҳмонлар колхозда артель қишлоқ хўжалигининг қандай бошқарилаётганлиги блан танишдилар, колхозчиларнинг уйларида бўлдилар.

Ҳинд Маздур Сабха касаба союз бирлашмасининг раиси Рамчандра Аннаже Кхедгикар меҳмондўст колхозчилар блан хайрлашиб, дўстона ва самимий қабул қилганликлари учун уларга ташаккур билдирди. «Мен ўз йўлимда жуда кўп кишиларни учратганман, кўп мамлакатларда бўлганман, лекин совет халқидек бахтиёр халқни ҳечқаерда кўрганим йўқ», — деди у. Кхедгикар Совет Иттифоқида барча халқларнинг тўла тенг ҳуқуқли эканлигини, Абхазия деҳқонлари бадавлат ва маданий ҳаёт кечираётганликларини қайд қилиб ўтди. У айтдики, ҳинд касаба союз делегациясининг СССРга келганлиги ҳинд ва совет халқлари ўртасидаги дўстликни ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади.

Кеча делегация Сталинградга жўнаб кетди.

Чехословакиянинг фашистлар асоратидан озод қилинганига 10 йил тўлиши муносабати блан

Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари Чехословакиянинг немис-фашистлари асоратидан озод қилинган куннинг ўнйиллигини нишонладилар.

13 майда Тошкентда шу шонли кунга бағишланиб тантанали кеча ўтказилди. Совет жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва сан'ат ходимлари, ўқувчи ёшлар Округ офицерлар уйининг ёзги театрига тўпландилар.

Четэллар блан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг раиси Т. Жўраев қисқача нутқ сўзлаб, тантанали кечани очди.

Ҳукумат делегацияси составида Чехословакияга ва бошқа халқ-демократик мамлакатларга бориб келган Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Ё. Насриддинова Чехословакия озод қилинган куннинг ўнйиллиги тўғрисида доклад қилди.

Халқ-демократик Чехословакиянинг барпо бўлганидан бери ўтган 10 йил — Чехословакия Коммунистик партияси раҳбарлиги остида ишчилар синфи, деҳқонлар ва интеллигенциянинг фидокорона ижодий меҳнати блан тўлган йиллар бўлди. Совет кишилари қардош чехословак халқининг саноатдаги, қишлоқ хўжалигидаги ва маданият соҳасидаги ажойиб муваффақиятларидан чин кўнгилдан қувонмоқдалар.

Тантанали кечанинг охирида совет ва чехословак композиторларининг асарларидан концерт қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

Ватанимиз меҳнаткашлари 7 май куни Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг икки юз йиллигини нишонлаб ўтди. Шу кунлари мамлакатимиз экранларида кўрсатилаётган «Михайло Ломоносов» бадиий рангдор фильм «Ленфильм» киностудиясининг мамлакатимиздаги энг кекса олий ўқув юртининг шонли юбилейига қилган ажойиб совғадир.

Тарихий-биографик жанрдаги бу фильм авторлари олдида жуда катта улуғвор ва шарафли вазифа турар эди. Чунки Пушкиннинг та'бири блан айтганда, биринчи университетимизни ташкил этган, ўзи ҳам рус халқининг биринчи университети бўлган энциклопедик олимнинг кўпқиррали сермазмун ҳаётидаги энг муҳим моментларни кўрсатиш, фаннинг кўп соҳаларидаги гениал ихтиро'лари блан рус халқининг шон-шуҳратини оширган Ломоносовнинг порлоқ образини кинематография сан'атининг бадиий тасвирий воситалари орқали ифодалаш керак эди. Шунинг учун ҳам сценарист Л. Рахманов, постановкачи А. Иванов Михаил Васильевич Ломоносовнинг Петербургга келиб илмий-педагогик фаолиятини бошлашидан то Москва университетини ташкил этишга эришишигача бўлган 15 йиллик (1741—1755) ҳаётидаги юз берган воқиаларни, Ватан фанини юксалтириш учун ҳормай-толмай олиб борган илмий-текшириш ишларини, Москва рус университетини ташкил этиш учун олиб борган курашини фильмсюжетига асос қилиб олганлар.

Экранда улуғ рус шоири А. С. Пушкиннинг қуйидаги сўзлари пайдо бўлади: «Ломоносов ма'рифатнинг барча соҳаларини қамраб олган эди. Илмга ташналик—завққа тўлган бу қалбнинг энг кучли ихтиросидир. Тарихчи, нотиқ, механик, химик, минеролог, рассом ва шоир бўлган Ломоносов ҳар соҳани текширган ва ҳар соҳага кириб чиққан эди».

Фильмдаги эпизодларда ана шу гениал фан арбобининг универсал олимлиги ҳартомонлама ёритиб берилган.

Мана Ломоносов Петербург академиясига келиб бюрократ чиновникларга қарши, четэл фани олдида сажда қилувчи реакцион олимларга қарши қаттиқ кураш олиб боради. Ватанпарвар олим ҳарбир ғалабани катта қийинчиликлар блан қўлга киритарди. Мана у бюрократларнинг қаршиликларига қарамай академияда дарс бериш ҳуқуқини олади. Лекин унинг лекциясига фақат битта студент келади. Ломоносов меҳнаткашлар орасидан чиққан бу камбағал, лекин илмга ташна студентга лекция ўқийди, унинг моддий-маиший шароити блан қизиқади, унга оталарча ғамхўрлик қилади. Ломоносовни гоҳ ўзи зўр қийинчилик блан ташкил этган химия лабораториясида илмий иш олиб бораётганида, гоҳ академиядаги жоҳил академиклар блан қизғин баҳслашаётганида, уларнинг пуч да'воларини, ўринсиз та'қибларини рад этаётганида учратамиз. Фильмда Ломоносовнинг илмий-текшириш, тадқиқодчилик ишларига кенг ўрин берилган. Ломоносов дун'ёда биринчи бўлиб кашф этган модда оғирлиги ва энергиянинг сақланиш қонунини исбот қилишга бағишланган лекцияси, бунда фанатик олимларнинг жоҳиллиги рус халқи демократик табақаларининг уни зўр қувонч ва иштиёқ блан тинглаши та'сирли, реалистик кадрларда муваффақиятли тасвирланган. Фильмдаги энг муваффақиятли эпизодлардан яна бири чақмоқ машинасини синаб кўриш пайтидир. Фильмда икки олим жуда улуғ кашфиёт—электр ҳодисасини аниқлаш устида жиддий иш олиб борадилар. Баҳорнинг сербулут, момоқалдироқли кунлари... Чақмоқ машиналарини ясаган икки олим ўз лабораториясида электр ҳодисаларини тажриба орқали аниқламоқдалар. Лекин профессор Георг Рихман чақмоқ пайтида эҳтиётсизлиги натижасида ҳалок бўлади. Ломоносов эса тажрибани муваффақиятли равишда ўтказади, электр ҳодисасининг кўп хусусиятларини аниқлаб, уларни батафсил баён қилади. Бу кадрлар драматизмнинг кучлилиги, олимларнинг янгиликни излашдаги ҳатти-ҳаракатлари, ҳаяжонланишларининг ҳаққонийлиги блан тамошабинларда катта таассурот қолдиради.

Артист Б. Ливанов улуғ олимнинг улуғвор қиёфасини, бой ички дун'ёсини, темпераментли характерини, гениал ақл ва пўлат ирода эгаси эканлигини усталик ва ҳаққонийлик блан акс эттирган. Ломоносовнинг бўлажак химик, ёш шогирди Васька Дементьевга муносабатида, профессор Г. Рихман, (артист А. Эскола), камчатканн текширган олим Крашенинников (артист Г. Хованов), академик Теплов (артист А. Консовский)лар блан қилган суҳбатида унинг чин инсон, буюк гуманист, рус фанининг жонкуяр ватанпарвари эканлигини артист ишонарли қилиб тасвирлайолган. Артистнинг нутқи, ҳатти-ҳаракати, айниқса, олимлик фаолиятига оид ишлари Ломоносов образининг ҳаётий бўлиб чиқишида катта аҳамиятга эга.

Фильмда иштирок этган персонажлар орасида Ломоносовнинг хотини Елизавета образи алоҳида ўрин тутиши керак эди. Лекин сценарийда бу образга етарли аҳамият берилмаганлиги сабабли артистка А. Виханди тамошабин хотирида узоқ сақланадиган, тўлақонли, ҳаққоний образ яратаолмаган.

Фильмда тасвирланган давр Ломоносовнинг илмий-текшириш, олимлик ва ижодий қобилиятлари гуллаб-яшнаган вақт бўлишига қарамасдан унинг Шимолий Қутб ҳақида текшириш ўтказиш тўғрисидаги фикрлари, унинг олим бўлиб етишгунча босиб ўтган ўсиш процесси, руда конларида олиб борган илмий ишлари ва бошқа кўп қиррали ҳаёти етарли кўрсатилмаган. Ломоносовнинг моддаларнинг абадийлиги ва ҳаракатнинг доимийлиги ҳақидаги гениал кашфиётини очиш учун олиб борган тажрибалари етарли акс эттирилмаган.

Лекин фильм режиссёрлари Ломоносов давридаги Петербург ва Москва қиёфасини, олимлар ўртасидаги қизғин кураш муҳитини, аристократия табақасининг кайфу-сафо блан кун кўриши ва бошқа ҳаётий лавҳаларни зўр маҳорат блан постановка қилганлар. Айниқса Ломоносовнинг ички дун'ёси, характерининг ҳаётий деталларда акс эттирилиши бу улуғ сиймо образининг тамошабин хотирида узоқ сақланадиган бўлиб чиқишига сабабчи бўлган. Фильмнинг финали катта сан'аткорлик блан суратга олинган. Университетни очиш маросимига йиғилган халқнинг руҳи, бу тантанали ҳодисани акс эттирувчи бутун ансамбль Ломоносов бошлаган улуғвор, шарафли мақсаднинг, унинг демократик, гуманистик интилишларининг тантанаси сифатида талқин қилинган.

Ломоносовнинг олий мактабларни демократлаштириш учун, мустақил рус фанининг улуғ қасрини барпо этиш учун олиб борган катта кураши ғалаба блан якунланди. Ломоносов номи блан аталувчи Москва университети ҳозир жаҳонга минглаарча олимларни етказиб бераётган, ўз қучоғида 22 минг студентни ва юзлаб аспирантларни тарбиялаётган буюк фан саройига айланди.

«Михайло Ломоносов» фильми Москва давлат университетини асослаган, улуғ энциклопедик олимнинг хотирасига муносиб ёдгорликдир.

М. ЯҲЁЕВ.

Б И Л Д И Р И Ш

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг ижроия комитети барча депутатларга ма'лум қиладики, шу йил 17 май кундуз соат 12 да Тошкент область Советининг бешинчи чақириқ иккинчи сессияси бўлади.

Сессия Давлат эстрада театри биноси (Навоий кўчаси, 69) да очилади. Депутатлар эрталабки соат 10 дан бошлаб шу ернинг ўзида рўйхатга олинади.

Тошкент область Советининг ижроия комитети.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да кундуз **Юрак сирлари**, кечқурун **Қутлуғ қон**, 17/V да **Қутлуғ қон.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Мазепа**, 16/V да **Оққуш кўли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да кундуз **Ниначи**, кечқурун **Концерт**, 16/V да **Фарҳод ва Ширин.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА—16/V да **Концерт.** Ўзбекистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Камуна Исмоилова, Эргаш Шукуриллаев**, солистлардан **Зайнаб Полвонова, Раима Ҳакимова, Адиба Мирзаева, Эргаш Йўлдошевлар** қатнашади. Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА — 17/V кеч соат 8 яримда Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Тамарахоним концерти.** Программада: СССР ва четэл халқларининг ашула ва рақслари.

«РОДИНА», қишки НАВОИЙ номли, «ЁШ ГВАРДИЯ», қишки «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — янги бадиий фильм **Сўна.**

«РОДИНА» — кеч соат 10 да **Сиз блан қайдадир учрашган эдик.**

«ЁШ ГВАРДИЯ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — кеч соат 10 да **Михайло Ломоносов.**

СОБИР РАҲИМОВ НОМЛИ (ёзги)— **Сепли тўй.**

«ОКТЯБРЬ» — **Довул.**

«ИСКРА» (қишки) — кеч соат 9 дан **Амирликнинг емирилиши.**

«ВАТАН», ёзги НАВОИЙ номли, ёзги «ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК» кинотеатрларида — **Сўна.**

Газета ва журналларга 1955 йилнинг 2-нчи ярми учун ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИНАБОШЛАНДИ

ГАЗЕТАЛАР:
«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Ўзбекистони сурх», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», «Ёш ленинчи», «Комсомолец Узбекистана», «Ленин учқуни»

ЖУРНАЛЛАР:
«Ўзбекистон коммунисти», «Агитатор блокноти», «Блокнот агитатора», «Социалистик Ўзбекистон», «Муштум», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Шарқ юлдузи», «Звезда Востока», «Пионер», «Фан ҳақида суҳбатлар», «Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутуниттифоқ ва Ўзбекистон жамиятларининг лекциялари».

Обуна «Союзпечать»нинг шаҳар ва район бўлимларида, алоқа конторалари, бўлимлари ва агентликларида, шунингдек почтальонлар, ўқув юртлари ва муассасалар, фабрика ва заводлар, МТС, колхоз ва совхозлардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриёти

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 138 Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142

Р. 04843. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № — 1434.